Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn

na lata 2014-2020

Spis treści

1. Diagnoza sytuacji 4
1.1. Przestrzeń i środowisko 4
1. 1.1 Umiejscowienie gminy w powiecie, województwie i kraju 4
1.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej 6
1.1.3. Opis zasobów naturalnych 7
1.1.4. Opis zasobów kulturowych 11
1.2. Sfera społeczna 13
1.2.1. Demografia (liczba ludności, przyrost naturalny oraz migracje, struktura wiekowa ludności) 13
1.2.3. Rynek pracy (liczba i struktura pracujących, poziom bezrobocia, źródła utrzymania, dochody gospodarstw domowych) 14
1.2.4. Turystyka 16
1.3. Sfera gospodarcza 19
1.3.1 Główni pracodawcy 19
1.3.2. Struktura podstawowych branż gospodarki (rolnictwo, przemysł, usługi, w tym turystyka) 20
1.4. Infrastruktura techniczna 24
1.4.1. Komunikacyjna 24
1.4.2. Ochrony środowiska: wodno-kanalizacyjna, gospodarki odpadami (w tym stan infrastruktury i liczba osób z niej korzystających) 27
1.4.3. Energetyczna 30
1.5. Infrastruktura społeczna 31
1.5.1 Edukacyjna 31
1.5.2. Sportowa 32
1.5.3. Kultury 32
1.5.4. Ochrony zdrowia i opiekł społecznej 32
1.5.5 Możliwości budżetowe gminy (przychody, struktura wydatków) 34
1.5.6. Planowanie strategiczne (opracowane programy średniookresowe) i promocja gminy 40
1.5.7 Kapitał społeczny (liczba organizacji pozarządowych, aktywność mieszkańców, aktywność wyborcza) 41
2. Analiza SWOT 44
3. Wizja rozwoju Gminy Miłomłyn 45
4. Cel główny 47
5. Cele strategiczne (obszary priorytetowe) 48
6. Cele operacyjne 50
6.1. Kierunki działań w celach operacyjnych 52
7. Zgodność ze strategicznymi dokumentami 61
7.1. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie 61
7.2. Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 62
7.3. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025 63
7.4. Strategia rozwoju Powiatu Ostródzkiego do roku 2015 66
8. System wdrażania i monitorowania 67
8.1. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej 67
8.2. Ocena Strategii 68

8.3. Komunikacja społeczna i promocja Strategii 68
8.4. Zmiany w Strategii 69
9. Źródła finansowania 70
10. Opis konsultacji społecznych 71
11. Załączniki 72
1.Wskaźniki realizacji strategii 72

1. Diagnoza sytuacji

1.1. Przestrzeń i środowisko

1. 1.1 Umiejscowienie Gminy w powiecie, województwie i kraju

Gmina Miłomłyn leży w zachodniej części Powiatu Ostródzkiego i graniczy z sześcioma gminami: od północy z Gminami Małdyty i Morąg, od wschodu z Gminą Łukta, od strony południowo-wschodniej z Gminą Ostróda, od południowo–zachodniej z Gminą Iława, zaś od zachodu z Gminą Zalewo.

Miłomłyn położony jest na trasie Kanału Elbląskiego, który ma charakter unikatowy w skali światowej. Jest to niesamowicie duży atut dla Gminy Miłomłyn, pozwalający na reklamę i przyciąganie turystów na teren Gminy.

Geograficznie przeważająca część Gminy Miłomłyn położona jest we wschodniej części Pojezierza Iławskiego, a pozostała jej część (południowo-wschodnia) na Pojezierzu Chełmińsko-Dobrzyńskim. Administracyjnie należy do podregionu elbląskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Gmina Miłomłyn obejmuje miasto Miłomłyn i 13 sołectw, w tym 30 miejscowości wiejskich.

Położenie geograficzno-przestrzenne Gminy Miłomłyn cechuje:

- centralne położenie miasta Miłomłyn względem obszaru Gminy Miłomłyn;
- bliskie sąsiedztwo z miastem powiatowym Ostróda (12 km);
- bliskość dużych miast: Elbląga (63 km), Olsztyna (54 km), Iławy (44 km) i Morąga (29 km);
- bardzo korzystne powiązanie Gminy z drogą krajową nr S 7. Odległość do Gdańska wynosi; 123 km, a do Warszawy 220km.

Rysunek. Lokalizacja Gminy Miłomłyn (mapa Polski z podziałem na województwa)

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2004-2013

Rysunek. Lokalizacja Powiatu Ostródzkiego

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2004-2013

Rysunek. Lokalizacja Gminy Miłomłyn w Powiecie Ostródzkim

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn

Powierzchnia Gminy Miłomłyn wynosi 16.091 ha, co stanowi 9,12% obszaru Powiatu Ostródzkiego, w tym: użytki rolne - 40,13%, lasy - 40,84%, akweny wodne - 10,74%, pozostałe grunty - 8,17%[1].

1.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej

Gmina Miłomłyn obejmuje miasto Miłomłyn i 13 sołectw, w tym 30 miejscowości wiejskich. Wśród miejscowości wiejskich znajduje się:

- 14 wsi: Bagieńsko, Boguszewo, Bynowo, Dębinka, Ligi, Liksajny, Liwa, Majdany Wielkie, Malinnik, Tarda, Wielimowo, Winiec, Wólka Majdańska, Zalewo;
- 8 osad: Faltyjanki, Glimy, Kukła, Lubień, Majdany Małe, Piławki, Skarpa, Ziemaki;
- 3 kolonie: Gil Mały, Gil Wielki, Ostrów Wielki;
- 3 miejscowości popegerowskie: Kamieńczyk, Karnity, Rogowo;
- 1 leśniczówka: Zatoka Leśna.

[1]www.milomlyn.pl

1.1.3. Opis zasobów naturalnych

Gmina Miłomłyn wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego „Zielonych Płuc Polski". Teren gminy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem zasobów środowiska przyrodniczego o zachowanych naturalnych krajobrazach.

Niekwestionowanym atutem środowiska przyrodniczego w Gminie jest jego ogromne zróżnicowanie i bogactwo zasobów naturalnych. Dlatego też spora część obszaru Gminy objęta jest ochroną w postaci obszarów chronionego krajobrazu, utworzonych na mocy ustawy o ochronie przyrody. Oprócz tego znajdują się dwa rezerwaty przyrody – faunistyczny i wodny. Na obszarze Gminy Miłomłyn występuje także dużo chronionych elementów przyrodniczych w postaci pomników przyrody. Jest ich aż szesnaście.

W skład zróżnicowania przyrodniczego w Gminie wchodzą takie elementy jak:

- niezwykle bogata i zróżnicowana szata roślinna;
- bardzo wysoki stopień zalesienia terenu Gminy (40,5% - przy średniej 29,9% dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego);
- duża ilość zbiorników wodnych - na terenie Gminy występuje 19 jezior o łącznej powierzchni 1.226 hektarów;
- gatunki o charakterze endemicznym (sosna taborska).

W Gminie Miłomłyn spotkać można bardzo cenną pod względem przyrodniczym roślinność. Występują tu miedzy innymi: malina kamionka, orlica pospolita, jarzębiec pospolity, turówka wonna. Dowodem na bardzo niski poziom zanieczyszczeń w powietrzu jest szerokie występowanie wielu gatunków porostów, bardzo rzadko spotykanych w innych rejonach Polski.

Środowisko naturalne Gminy jest bardzo rozwinięte także pod względem faunistycznym. Wpływ na to ma bardzo rozwinięta i zróżnicowana szata roślinna, a także występowanie wielu obszarów znajdujących się pod ochroną. Na terenie Gminy można spotkać bardzo rzadko występujące gatunki zwierząt jak: orzeł bielik, rzekotka drzewna, żółw błotny czy żaba moczarkowa.

Lasy na terenie Gminy pełnią bardzo wiele istotnych funkcji - oprócz znakomitych parametrów przemysłowych drewna, powodujących że jest ono bardzo konkurencyjne względem innych dostawców tego surowca, warto zwrócić uwagę na funkcje rekreacyjne, turystyczne i naukowe (na terenie Gminy znajduje się baza genetyczna ekotypów sosny).

Znajdujące się na terenie Gminy Miłomłyn formy ochrony przyrody i krajobrazu to:

<u>Obszary chronionego krajobrazu</u>

1. Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego;

2. Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich;

Rezerwaty przyrody:

1. Jezioro Iłgi – chronione są w nim miejsca lęgowe ptactwa wodno–błotnego.

2. Rzeka Drwęca – teren ochrony środowiska naturalnego pstrąga, łososia, troci i certy.

Na trenie Gminy Miłomłyn istnieje 16 pomników przyrody, wśród których na szczególną uwagę zasługują bardzo już rzadkie w Polsce stanowiska żółwia błotnego. Niezwykle interesujący jest także dąb „Ucho Igielne", a także 120-letni zespół bukowo-modrzewiowy. Wykaz wszystkich pomników z terenu Gminy Miłomłyn zawiera Dziennik Urzędowy Województwa Olsztyńskiego Nr 14 z 1991 r.

Gmina Miłomłyn to niewątpliwie doskonałe miejsce pod względem turystycznym. Ogromne bogactwo przyrodnicze, krajobrazowe, rozwinięta sieć hydrologiczna, a przede wszystkim obecność Kanału Elbląskiego, stanowią niezaprzeczalne atuty Gminy Miłomłyn w dziedzinie turystyki.

Do szczególnie interesujących należy rezerwat ornitologiczny jeziora Iłgi, położony około 10 km na zachód od Miłomłyna. Znajdują się tam liczne stanowiska lęgowe ptactwa wodnego i błotnego, wśród nich bardzo rzadko już spotykanego orła bielika.

Duży obszar Gminy Miłomłyn pokrywają lasy, znajdujące się wręcz w nienaruszonym i nieprzekształconym przez człowieka stanie. Na uwagę zasługuje występowanie na terenie Gminy gatunków endemicznych (sosna taborska), a także bardzo rzadkich gatunków zwierząt jak wydra czy żółw błotny.

Na terenie Gminy występuje wiele zasobów naturalnych. Do najważniejszych zasobów zaliczamy[2]:

1. **Głaz grubokrystaliczny -** „Żyjący" kamień, który „rośnie", z roku na rok ma powiększać swoją objętość (w obwodzie 1 m i ponad 1 m wysokości). Znajduje się na pastwisku wsi Mały Gil, 40 m od jeziora;
2. **Rezerwat przyrody Jeziora Iłgi -** Typ faunistyczny, przedmiot ochrony – miejsca lęgowe ptactwa wodno-błotnego oraz zachowanie zespołów roślinności torfowiskowej. Położony jest on wśród kompleksu leśnego, na zachód od miejscowości Boguszewo. Powierzchnia wynosi 74,7 ha;
3. **Rezerwat przyrody Rzeki Drwęcy -** Typ wodny, charakter ichtiologiczny, przedmiot ochrony – ochrona środowiska pstrąga, łososia, troci i certy. Na południowy wschód od miejscowości Boguszewo. Możliwość dotarcia trasą rowerową. Rezerwat na terenie Gminy i przyległym obejmuje jezioro Drwęckie oraz pasy gruntów szerokości 5 m od ich brzegów;

[2]www.zwiedzajmy.pl

4. **Rezerwat Sosny Taborskiej -**Sosna Taborska od wieków była używana do budowy masztów okrętowych przez potęgi morskie Europy. Ze względu na wysoką jakość drewna z sosen taborskich posłużyło ono do odbudowy po pożarze sceny Teatru Narodowego w Warszawie. Rezerwat można zwiedzać korzystając ze ścieżki ekologicznej biegnącej przez rezerwat półtorakilometrową trasą;
5. **Sosna nad Jeziorem Iłgi -** Zwana „królową lasu", ze względu na wielkość (obwód przekraczający 3m, wysokość ponad 30 m). Znajduje się w Leśnictwie Drwęca.

Pomniki przyrody:

Na terenie Gminy istnieje 16 pomników przyrody, wśród których na szczególną uwagę zasługują: stanowisko żółwia błotnego, dąb Ucho Igielne, 120-letni drzewostan bukowo-modrzewiowy. Wykaz wszystkich pomników z terenu Gminy Miłomłyn zawiera Dziennik Urzędowy Województwa Olsztyńskiego Nr 14 z 1991 r.

Lasy ochronne:

Decyzją Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na znacznych obszarach lasów wyznaczono:

- lasy wodochronne;
- ostoje zwierzyny;
- lasy nasienne, znajdujące się w zasięgu taborskiego matecznego makroregionu nasiennego sosny pospolitej.

Gleby chronione:

Obszarami podlegającymi prawnej ochronie są gleby trzeciej klasy bonitacyjnej, zajmujące powierzchnię około 1.000 hektarów. Gleby te występują na części obszaru wysoczyzny morenowej, głównie w rejonie miejscowości Liksajny, Majdany Wielkie, Zalewo i Winiec oraz gleby pochodzenia organicznego, zalegające w obrzeżach pojeziornych.

Strefy ciszy:

Strefą ciszy objęte jest jezioro Gil Wielki oraz część jeziora Drwęckiego. Na akwenach tych obowiązuje zakaz używania silników spalinowych do napędów jednostek pływających.

Gmina Miłomłyn znajduje się na terenie dorzecza rzeki Drwęcy. Osią sieci hydrograficznej obszaru Gminy jest Kanał Elbląski, dopływający do jeziora Drwęckiego, a największym jego dopływem na terenie Gminy jest rzeka Korbajna. Dopływem Korbajny jest rzeka Rybna.

Południowo-zachodnia część Gminy z jeziorem Gil Wielki odwadniana jest do jeziora Drwęckiego poprzez Iłgę.

Na terenie Gminy występuje 19 jezior o łącznej powierzchni 1.226 hektarów. Z tego 6 jezior jest o powierzchni do 5 ha, 10 jezior w przedziale 5 – 60 ha, a największe z jezior to:

- Gil Wielki – 558,32 ha;
- Ilińsk – 241,56 ha;
- Karnickie – 156,65 ha.

Spośród rzek płynących poddanych monitoringowi czystości wód na terenie Powiatu Ostródzkiego ocenie poddany jest Kanał Elbląski, który zaliczany jest do III klasy czystości. Badane jeziora to: Gil Wielki i Iłgi. Jakość ich wód jest lepsza, gdyż zaliczane są do II klasy czystości wód. Pozostałe jeziora nie były badane. Wyniki badań, prowadzone przez Powiatową Stację Sanitarno–Epidemiologiczną 4 kąpielisk: Tarda- jez. Bartężek, Miłomłyn – jez. Ilińskie, Liksajny – jez. Ruda Woda, Karnity – jez. Kocioł potwierdziły zachowanie norm sanitarnych pod względem fizykochemicznym, bakteriologicznym i organoleptycznym.

Na obszarze Gminy występują głównie złoża kopalin pospolitych, które mają zastosowanie w budownictwie, drogownictwie oraz rolnictwie. Wśród kopalin budowlanych występuje kruszywo naturalne udokumentowane w dwóch złożach: Liksajny 218 tys. ton i Przejazd 233 tys. ton.

Złoża kopalin rolniczych reprezentowane są przez kredę jeziorną i torf. W kategoriach bilansowych zostało udokumentowane 1 złoże w miejscowości Tarda o zasobności 425 tys. ton. Ponadto na terenie Gminy wytypowano 13 obszarów prognostycznych, zalegania złóż kredy jeziornej. Na terenie Gminy występuje około 40 torfowisk, w obrębie których można spodziewać się udokumentowania złóż torfu. Łącznie zasoby szacowane są na 8 mln m^3.

Na terenie Gminy Miłomłyn nie ma dużych zakładów przemysłowych, co oznacza, że nie ma większych potencjalnych źródeł emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Na niekontrolowaną emisję z samochodów, głównie tlenków azotu i metali ciężkich, narażone są tereny gminne przylegające do trasy S 7.

Na podstawie badań strefy są klasyfikowane według poszczególnych zanieczyszczeń oraz ustalana jest łączna klasa dla całej strefy. W przypadku Powiatu Ostródzkiego, uwzględniając kryteria dla ochrony zdrowia, z wyjątkiem PM 10 i ozonu (O_3) wszystkie pozostałe wskaźniki mieszczą się w klasie A. PM 10 wypełnia normę klasy B, zaś zawartość ozonu – klasy A/C. Łącznie powiat ostródzki uzyskał klasę B, podobnie jak 21 innych powiatów w województwie.

Gwałtowny, skokowy przyrost liczby środków transportowych spowodował duży wzrost uciążliwości hałasu. Z powodu braku monitoringu nie ma możliwości dokładnej oceny skali tego problemu. Badania hałasu komunikacyjnego, przeprowadzone w maju 2003 roku na drodze krajowej S 7 na odcinku Małdyty-Miłomłyn (punkt pomiarowy Wodziany – 1), wykazały natężenie

dźwięku wynoszące 67,9 dB, podczas gdy dopuszczalne normy wynoszą 50 dB w dzień i 40 dB w nocy. Natężenie hałasu komunikacyjnego w centrum miasta nie stanowi zagrożenia dla mieszkańców.

1.1.4. Opis zasobów kulturowych

Zabytki

Kanał Elbląski

W Miłomłynie znajduje się punkt węzłowy Kanału Elbląskiego, którego nadal funkcjonujące zabytkowe rozwiązania hydrotechniczne z XIX w. stanowią unikat na skalę światową.

Śluza i jaz „Zielona"

Umożliwia żeglugę na odcinku Miłomłyn-Ostróda. Reguluje 1,4-metrową różnicę poziomu wód. Znajduje się w odległości 4,6 km od śluzy w Miłomłynie i 10,5 km od Ostródy. Obiekt został wybudowany w latach 1872-1876 i poddany generalnej przebudowie w latach 1920-26. Jaz został poddany remontowi kapitalnemu w 1996r.

Śluza Miłomłyn

Punkt ten stanowi ważny węzeł Kanału Elbląskiego. Tutaj rozpoczyna się kilometraż trasy w kierunku jeziora Drużno, w kierunku jeziora Szeląg oraz w kierunku jeziora Jeziorak. Reguluje 2,8-metrową różnicę poziomu wód. Obiekt został wybudowany w latach 1872-1876 i poddany generalnej przebudowie przed rokiem 1926.

Wrota bezpieczeństwa

Urządzenie przeciwpowodziowe usytuowane 450 m za śluzą Miłomłyn na odcinku do Elbląga. Wrota awaryjne (bezpieczeństwa) zapewniają bezpieczeństwo obiektów położonych poniżej stopnia Miłomłyn, zamykając dopływ wód z systemu jezior Rudej Wody w razie awarii śluzy bądź jazu Miłomłyn. Wrota są zamykane wyłącznie w razie awarii (bądź remontu).

Jaz w Miłomłynie

Jeden z kluczowych obiektów z punktu widzenia gospodarki wodnej w systemie jezior warmińskich. W dwóch przęsłach po lewej stronie jazu zbudowana jest węgornia.

Odcinek kanału dzielący jezioro Karnickie na dwie części

Atrakcja na szlaku wodnym na odcinku Miłomłyn-Iława. Kanał przecina jezioro Karnickie o powierzchni 152 ha i biegnie w poprzek jeziora w sztucznie usypanym nasypie o długości 484 m. Na tym odcinku usytuowano 2 bramy bezpieczeństwa na 6,5 i 8,91 km. Szerokość kanału wynosi 39 m.

Neogotycki Kościół pw. św. Bartłomieja w Miłomłynie

Zabytek sztuki sakralnej zbudowany na przełomie XIX i XX w. przy wykorzystaniu oryginalnej północnej ściany z XIV w. Wewnątrz kościoła znajdują się: 3 rzeźby (Ostatnia Wieczerza, Zmartwychwstanie, Złożenie do grobu) umieszczone w późnobarokowym ołtarzu głównym; rzeźbiona ambona z początków XVIII w., gotycka chrzcielnica z przełomu XIV i XV w., witraże z początku XX w.

Wieża dzwonnicza z krużgankami przy kościele w Miłomłynie

Obiekt z XIV w. pełniący kiedyś funkcje obronne (okienka strzelnicze).

Fragmenty muru obronnego w Miłomłynie

Fragment dawnych fortyfikacji miejskich z XIV w. wzniesionych z kamienia polnego i czerwonej cegły. Znajduje się w pobliżu kościoła w Miłomłynie.

Zespół pałacowo-parkowy z XIX w. w Karnitach

Zabytkowy obiekt nad jeziorem Kocioł oferujący pełen pakiet usług turystycznych. Znajduje się ok. 10 km na zachód od Miłomłyna. Na terenie dawnych sadów, w części południowej parku, wzniesiono domki letniskowe.

1.2. Sfera społeczna

1.2.1. Demografia (liczba ludności, przyrost naturalny oraz migracje, struktura wiekowa ludności)

Według Rocznika Statystycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego za roku 2012 miasto i Gminę Miłomłyn w 2012 roku zamieszkiwało 5078 osób, w tym 2542 osób stanowili mężczyźni. W porównaniu do 2002 roku wzrost liczby ludności wyniósł 1,75%.

Wskaźnik urbanizacji, czyli udział ludności miejskiej w liczbie ludności ogółem, w latach 2002-2012 utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Miasto Miłomłyn w 2002 roku liczyło 2242 mieszkańców, co stanowiło niemal 45% ogółu ludności, w roku 2012 liczyło 2471 mieszkańców, co stanowiło 47,66% ogółu mieszkańców.

Saldo migracji wewnętrznych w roku 2012 wynosiło -4, saldo migracji zagranicznych -6. W poniższej tabeli zawarto wybrane wskaźniki przedstawiające ludność w Gminie Miłomłyn w roku 2002 i 2012.

Tabela. Wybrane wskaźniki przedstawiające ludność w Gminie Miłomłyn w roku 2002 i 2012

	Jednostka Miary	2002	2012
Wskaźnik obciążenia demograficznego			
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Osoba	67,4	55,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Osoba	58,1	79,6
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Osoba	24,8	24,4
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem			
w wieku przedprodukcyjnym	%	25,5	19,8
w wieku produkcyjnym	%	59,7	64,5
w wieku poprodukcyjnym	%	14,8	15,7
Wskaźniki modułu gminnego			
ludność na 1 km2 (gęstość zaludnienia)	Osoba	31	32
kobiety na 100 mężczyzn	Osoba	103	100
małżeństwa na 1000 ludności	-	4,9	6,1
urodzenia żywe na 1000 ludności	-	9,4	10,8
zgony na 1000 ludności	-	8,3	11,0
przyrost naturalny na 1000 ludności	-	1,2	-0,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

1.2.3. Rynek pracy (liczba i struktura pracujących, poziom bezrobocia, źródła utrzymania, dochody gospodarstw domowych)

Według danych zawartych w Informacji Nr 8/2013 o sytuacji na rynku pracy w Województwie Warmińsko-Mazurskim we wrześniu 2013 roku liczba bezrobotnych w regionie wyniosła 107 581 osób i była wyższa w stosunku do poprzedniego miesiąca o 0,5%, tj. 496 osób. W analizowanym okresie bezrobocie spadło w czterech powiatach województwa: Iławskim (o 2,7%), m. Olsztyn (o 1,9%), Działdowskim (o 1,6%) oraz Olsztyńskim (o 0,4%). W piętnastu powiatowych urzędach pracy odnotowano wzrost poziomu bezrobocia w przedziale od 0,1 %, tj. o 4 osoby w Powiecie Oleckim, do 5,4 %, tj. o 176 osób w Powiecie Mrągowskim. W Powiecie Bartoszyckim i Elbląskim Grodzkim - bezrobocie pozostało bez zmian w porównaniu do poprzedniego miesiąca.

W porównaniu do września 2012 r., bezrobocie w Województwie Warmińsko-Mazurskim wzrosło o 4 838 osób, tj. o 4,7%. Analizując dane z końca września 2013 roku oraz analogicznego okresu roku poprzedniego, procentowy wzrost liczby bezrobotnych, w przedziale od 1,1% (w Powiecie Ełckim) do 15,6% (w Powiecie Braniewskim) wystąpił w osiemnastu powiatach województwa. W trzech powiatach nastąpił spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, największy w Powiecie Szczycieńskim o 646 osób, tj. o 9,9%.

Wykres. Zmiany liczby bezrobotnych w % (wrzesień 2012 –wrzesień 2013)

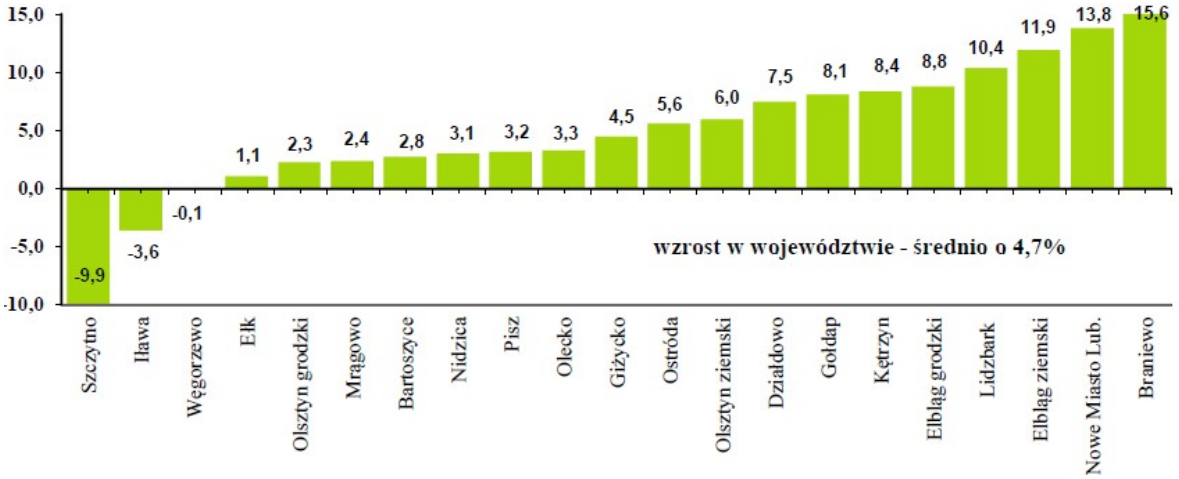

Źródło: Informacja Nr 8/2013 o sytuacji na rynku pracy w Województwie Warmińsko-Mazurskim we wrześniu 2013 roku

Stopa bezrobocia w Regionie Warmii i Mazur we wrześniu 2013 roku ukształtowała się na poziomie 20,4%, w kraju zaś 13,0%. W odniesieniu do sierpnia 2013 wartość stopy bezrobocia w województwie wzrosła o 0,2 pkt proc., natomiast w kraju pozostała na niezmienionym poziomie. W ujęciu rocznym wysokość tego wskaźnika wzrosła w regionie o 0,9 pkt proc. natomiast w kraju o 0,6 pkt proc. W stosunku do grudnia 2012 roku wartość stopy bezrobocia rejestrowanego spadła w województwie o 0,8 pkt proc., natomiast w kraju o 0,4 pkt proc.

W Gminie Miłomłyn według GUS w roku 2012 bezrobotnych było 452, w tym 248 stanowiły kobiety. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 13,8%.

Ze sprawozdania o rynku pracy za wrzesień 2013opracowanego przez PUP w Ostródzie wynika, iż w Gminie Miłomłyn było 413 zarejestrowanych bezrobotnych. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane dotyczące stanu bezrobocia w Gminie Miłomłyn.

Tabela. Stan bezrobocia w Gminie Miłomłyn

Wyszczególnienie		**Bezrobotni zarejestrowani**		**Z prawem do zasiłku**		**Udział osób z prawem do zasiłku**
		Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	
3.	Gmina Miłomłyn	413	232	103	44	24.94%
3.1.	Miasto Miłomłyn	187	104	50	25	26.74%
3.2.	Gmina Miłomłyn	226	128	53	19	23,45%

Źródło: PUP w Ostródzie

W najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy były osoby o niskim poziomie wykształcenia lub bez kwalifikacji zawodowych. Najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła wśród osób z wykształceniem podstawowym ukończonym i nieukończonym. Spośród osób o tym poziomie wykształcenia szczególnie w trudnej sytuacji byli mieszkańcy miast, bowiem dla tej słabo wykształconej grupy ludności nie było ofert pracy.

W województwie warmińsko-mazurskim w roku 2012 dochód rozporządzalny na 1 osobę wynosił[3] 1109,95 zł, to jest 86,8% dochodu na osobę w Polsce.

1.2.4. Turystyka

Przeważająca część Gminy Miłomłyn leży na Pojezierzu Iławskim, a pozostała część (od strony południowo-wschodniej) na Pojezierzu Chełmińsko-Dobrzyńskim. Cały teren Gminy wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego „Zielonych Płuc Polski". Jest on bogaty pod względem zasobów przyrodniczych.

Gmina Miłomłyn zalesiona jest w ponad 40% ogólnej powierzchni. Zajmuje ona 2 miejsce w Powiecie Ostródzkim (po Gminie Łukta) pod względem lesistości. Leżąca na jej terenie część kompleksu Puszczy Taborskiej decyduje w znacznej mierze o wysokiej lesistości Gminy. Głównym gatunkiem drzewostanu Puszczy jest sosna, stanowiąca ponad 80% z domieszką: buka (2,7%), dębu (2,4%) na lepszych glebach i brzozy (5,8%) oraz olchy (5,5%) na glebach podmokłych. Wysoka lesistość stanowi duży atut do rozwoju turystyki dla osób poszukujących ciszy, spokoju i kontaktu z naturą.

Wody zajmują ponad 10% powierzchni Gminy. Przeważającą część wód stanowią jeziora. Ilość jezior wynosi 19. Są one istotnym i bardzo charakterystycznym wyróżnikiem tych terenów. Ponadto granice Gminy przebiegają po linii brzegowej jeziora Bartężek, Ruda Woda, Jeziorak, Jaśkowskie, Kocioł i Drwęckie.

Szczególnym elementem sieci hydrograficznej Gminy Miłomłyn jest Kanał Elbląski, będący najatrakcyjniejszym w kraju turystycznym szlakiem wodnym. Swój początek bierze w jeziorze Drwęckim i poprzez system pochylni łączy się z jeziorem Drużno. Kanał łączy szereg jezior, w tym między innymi znajdujące się na terenie Gminy jezioro Ilińsk. Kanał Elbląski posiada swoje lokalne odgałęzienia. Z Miłomłyna poprzez Kanał Iławski można dopłynąć do jeziora Karnickiego i dalej do Iławy.

Bardzo duży odsetek lasów i wód powierzchniowych stwarza dobre warunki do rozwoju wszystkich form wypoczynku oraz rekreacji. Wybitne walory przyrodnicze i kulturowe oraz bardzo

[3]Dochód rozporządzalny: Suma bieżących dochodów gospodarstw domowych z poszczególnych źródeł pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika (od dochodów z pracy najemnej oraz od niektórych świadczeń z ubezpieczenia społecznego i świadczeń pozostałych), o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. W skład dochodu rozporządzalnego wchodzą dochody pieniężne i niepieniężne, w tym spożycie naturalne (towary lub usługi konsumpcyjne pobrane na potrzeby gospodarstwa domowego z gospodarstwa indywidualnego bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek - rolniczej i pozarolniczej) oraz towary i usługi otrzymane bezpłatnie. Dochód rozporządzalny jest przeznaczony na wydatki oraz przyrost oszczędności.

niskie uprzemysłowienie wyznaczają temu obszarowi, jako jedną z podstawowych funkcji – turystykę.

W Gminie Miłomłyn aktualnie funkcjonuje kilka obiektów turystycznych, w tym 2 hotele, gospodarstwa agroturystyczne oraz 2 pola namiotowe. Na terenie Gminy dostępne są 242 miejsca noclegowe.

Z noclegów na terenie Gminy w roku 2011 skorzystało 9 217 osób. W tabeli poniżej przedstawiono porównanie danych roku 2002 i 2011.

Tabela. Liczba korzystających z miejsc noclegowych na terenie Gminy Miłomłyn w roku 2002 i 2011

Rok	Korzystający		Udzielone noclegi		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %
	ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym	
2002	7392	1 456	17 146	4 963	18,1
2011	9 217	1 833	31 626	8 025	33,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Analiza przedstawionych danych wskazuje, że na przestrzeni okresu nastąpił znaczny wzrost korzystających z noclegów, w tym turystów z zagranicy. O 56% wzrosła liczba udzielonych noclegów.

Liczba turystów zagranicznych korzystający z noclegów w Miłomłynie w roku 2012 w rankingu gmin Województwa Warmińsko-Mazurskiego ulokowała Miłomłyn na 27 miejscu. Jest to bardzo dobry rezultat mimo wzrastającej konkurencji w postaci hoteli, które powstały w Ostródzie.

Na terenie Gminy Miłomłyn znajdują się trasy rowerowe o charakterze lokalnym przebiegające przez tereny atrakcyjne turystycznie. W Rejestrze Zabytków Województwa Warmińsko- Mazurskiego aktualnie znajduje się 40 obiektów, w tym m. in.:

- historyczny układ urbanistyczny miasta Miłomłyn wraz z zabytkami architektury i kulturowymi nawarstwieniami starego miasta;
- zespół pałacowo – parkowy w Karnitach;
- zabytkowe cmentarze i stanowiska archeologiczne;
- kościół św. Bartłomieja Apostoła zbudowany w latach 1898-1901 z zachowaniem północnej ściany kościoła z XIV wieku.

Ratusz, budynek banku, młyn, szpital, zakłady mleczarskie i masarnicze oraz kamienice z gęstą siecią sklepów i punktów usługowych to nieistniejąca już zabudowa okalająca rynek, na którym obok kościoła w ułożonym z bruku herbie miasta widnieje data upamiętniająca

pięćsetną rocznicę nadania praw miejskich dla Miłomłyna (1835 r.) Niemal doszczętnie zniszczone po przejściu frontu II wojny światowej Miłomłyn odzyskał prawa miejskie w 1997 roku.

Dziełem sztuki inżynierskiej przyciągającym turystów jest Kanał Elbląski oddany do użytku w 1852 roku. Kanał z używanymi do dziś zabytkowymi urządzeniami hydrotechnicznymi na 5–ciu jego pochylniach, dzięki którym statki przesuwają się po szynach, są niespotykanym rozwiązaniem technicznym na skalę światową. Z kolei na odcinku Miłomłyn – Ostróda statki pokonują różnice poziomów przy pomocy śluz. Urządzenia te oraz piękny, urozmaicony krajobraz na trasie stanowią jedyną tego typu w Europie atrakcję turystyczną. Kanał ten jest najdłuższym kanałowym szlakiem żeglugowym w Polsce.

Łącznie różnymi formami ochrony przyrody na terenie Gminy objęta jest powierzchnia wynosząca 13.240,5 ha, co stanowi 82% powierzchni ogólnej, w tym:

- obszary chronionego krajobrazu: 12.800 ha;
- rezerwaty przyrody: 440,5 ha.

Olbrzymiego znaczenia dla rozwoju rozproszonych ofert turystycznych na obszarach wiejskich nabiera informacja turystyczna**,** promocja usług i reklama. Szczególną rolę i zaangażowanie w zakresie inicjowania i rozwoju usług agroturystycznych spełniają Ośrodki Doradztwa Rolniczego, co potwierdza ilość zarejestrowanych gospodarstw świadczących te usługi.

Aktywizacja turystyki na wsi wymaga ścisłej współpracy samorządów lokalnych i mieszkańców wsi, m. in. w zakresie dbałości o środowisko naturalne, jak i o zabytki historyczne.

Rozwój turystyki i agroturystyki Gminy Miłomłyn to jeden z elementów wielofunkcyjnego rozwoju terenów wiejskich, jak i jeden z elementów aktywizacji środowiska lokalnego, ograniczenia bezrobocia.

1.3. Sfera gospodarcza

1.3.1 Główni pracodawcy

Na terenie Gminy Miłomłyn funkcjonują następujący, liczący się pracodawcy:

- SONAROL s.j. – funkcjonuje tam cynkownia ogniowa, w której można zamówić pokrycie różnego rodzaju wyrobów metalowych, zajmuje się wyrobami stalowymi, w ofercie posiada pojemniki na odpady, kosze z tworzywa i blachy, produkty i akcesoria do systemu kanalizacyjnego;
- TERMO sp. z o. o. – producent wyrobów styropianowych, podstawowy produkt to płyty styropianowe oraz bloki styropianowe;
- INVESTPLAN sp. z o. o. – zajmuje się przetwórstwem i sprzedażą drewna, zakres usług: przetarcia drewna iglastego i liściastego, strugania tarcicy, suszenia tarcicy do 8-10% wilgotności w nowoczesnych, sterowanych komputerowo suszarniach, impregnowania zanurzeniowego;
- BIANCO sp. z o. o. – produkcja elementów: kolumny, fasady, filary;
- Nadleśnictwo Miłomłyn – zajmuje się między innymi: ochroną lasów, zagospodarowaniem lasów, łowiectwem, edukacją i turystyką.
- Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn

Obiekty turystyczno-noclegowe na terenie Gminy Miłomłyn to:

- Hotel - Zamek Karnity;
- Centrum Rehabilitacji Kardiologicznej i Ogólnomedycznej Miłomłyn;
- Ośrodek Wypoczynkowy Tarda;
- Ośrodek Konferencyjno-Szkoleniowy w Faltyjankach;
- Zajazd Przystanek Piławki;
- Ośrodek War-Tur w Piławkach.

Tabela. Agroturystyka i pokoje gościnne na terenie Gminy Miłomłyn

L.p.	Nazwa własna obiektu	Adres obiektu
1.	C. P. Żurawscy	Liwa ul. Zielona 5, 14 - 140 Miłomłyn
2.	"ŹREBACZÓWKA" Monika Żurawska-Wiącek i Adam Wiącek	Liwa ul. Krzywa 22, 14 - 140 Miłomłyn
3.	Sławomir Szabelski	Glimy 1A, 14 - 140 Miłomłyn
4.	"U BARBARY" Barbara Rębacz	ul. Iławska 4, 14 -140 Miłomłyn
5.	„AGROLAS" Janina Chmielewska	Bagieńsko 4 14-140 Miłomłyn
6.	„AKSAMICIANKA" Waldemar Aksamit	Dębinka 4 14-140 Miłomłyn
7.	AGROTURYSTYKA MAZURY „GRAŻKA" Grażyna Makuś	Winiec 8 14-140 Miłomłyn
8.	Agroturystyka „U Anety"	Liksajny 47A, 14-140 Miłomłyn
9.	„Jasiowy Zakątek" Bożena Mikołajska	ul. Ilińska 16, 14-140 Miłomłyn
10.	Budynek nr 2 DEPENDANCE	Karnity 10, 14-140 Miłomłyn
11.	Adrian Dankowiakowski Osada Danków	Wielimowo 4, 14-140 Miłomłyn
12.	Szymland Marcin Szymański	Majdany Wielkie ½, 14-140 Miłomłyn

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn

1.3.2. Struktura podstawowych branż gospodarki (rolnictwo, przemysł, usługi, w tym turystyka)

Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Miłomłyn w 2011 roku według danych Urzędu Statystycznego wyniosła 320, z tego 11w sektorze publicznym i 309 w sektorze prywatnym. Zakłady osób fizycznych stanowią 84,14% podmiotów sektora prywatnego, a ich liczba wynosiła 260. 48,44**%** podmiotów gospodarczych znajduje się w Mieście Miłomłyn. W poniższej tabeli przedstawiono strukturę podstawowych branż gospodarki (rolnictwo, przemysł, usługi, w tym turystyka) w roku 2011 w Województwie Warmińsko-Mazurskim, Powiecie Ostródzkim i Gminie Miłomłyn .

Tabela. Struktura podstawowych branż gospodarki (rolnictwo, przemysł, usługi, w tym turystyka) w roku 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor		Z liczby ogółem					
		publiczny	prywatny	spółki handlowe		spółki cywilne	spółdzielnie	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
				Razem	w tym z udziałem kapitału zagranicznego				
WOJEWÓDZTWO	**117172**	**5515**	**111657**	**6409**	**963**	**6548**	**698**	**4534**	**85187**
POWIAT OSTRÓDZKI	8070	319	7751	407	77	429	36	305	5850
Miłomłyn	320	11	309	15	6	8	3	16	260
w tym miasto	165	9	156	8	5	4	2	10	127

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą w Miłomłynie wg PKD 2007 i rodzajów działalności w roku 2012 zakwalifikowane do 3 podstawowych rodzajów działalności: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo(50 podmiotów), przemysł i budownictwo (91 podmiotów), pozostała działalność (182 podmioty). W tabeli poniżej przedstawiono szczegółowe dane za lata 2009-2012.

Tabela. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności

	Jednostka miary	2009	2010	2011	2012
Ogółem	jed.gosp.	296	305	320	323
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	jed.gosp.	37	35	47	50
przemysł i budownictwo	jed.gosp.	82	90	93	91
pozostała działalność	jed.gosp.	177	180	180	182

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W poniższej tabeli przedstawiono wybrane wskaźniki podmiotów gospodarki narodowej w Mieście i Gminie Miłomłyn. W latach 2009-2012 wzrosła o blisko 7% liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności. Niestety spada liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności. W roku 2009 wyniosła 70, w roku 2010 94 a w roku 2012 nastąpił spadek do 65 podmiotów. Niepokojącym zjawiskiem jest zbliżona liczba podmiotów nowo zarejestrowanych i wykreślonych. W roku 2012 powstały jedynie 2 podmioty więcej niż zostały wykreślone.

Tabela. Podmioty gospodarki narodowej - wskaźniki

Wskaźnik	Jednostka miary	2009	2010	2011	2012
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	594	596	630	637
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	70	94	92	65
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	86	78	78	63
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	8	7	8	8
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed.gosp.	28	27	32	32

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W benchmarkingu gmin Województwa Warmińsko-Mazurskiego za rok 2012 Miłomłyn wypada poniżej średniej dla wybranych wskaźników podmiotów gospodarki narodowej:

- podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności – 91 miejsce;
- jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności – 91 miejsce;
- jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności – 91miejsce;
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym – 91miejsce.

1.4. Infrastruktura techniczna

1.4.1. Komunikacyjna

W skład systemu transportowego Gminy Miłomłyn wchodzi droga krajowa, drogi powiatowe, gminne, wewnętrzne i zakładowe, a także drogi wodne. Przebiegająca przez teren Gminy Miłomłyn droga krajowa (odcinek o długości 9,875 km) sprawia, że Gmina posiada dobre połączenie z podstawowym układem transportowym kraju. Jest to droga krajowa S 7 Gdańsk-Olsztynek-Warszawa – granica państwa (Chyżne), zaliczana do dróg ekspresowych. Miłomłyn posiada obwodnicę oraz powiązanie poprzez węzeł dwupoziomowy z drogą powiatową nr 1192 N (Miłomłyn-Ruś).

Ponadto na obszarze Gminy Miłomłyn znajduje się 41,482 km dróg powiatowych. Drogi te pełnią funkcję głównych powiązań sieci osadniczej na terenie Gminy, a także wystarczająco wiążą Gminę z województwem. Barierą w ich prawidłowym funkcjonowaniu jest pogarszający się stan techniczny spowodowany wzrostem wskaźnika motoryzacji, zwiększającym się systematycznie natężeniem ruchu drogowego i zaniedbaniami organizacyjnymi z lat ubiegłych oraz brakiem planowych modernizacji i odnów dróg.

Do podstawowych dróg zapewniających powiązanie Gminy z województwem należą:

- droga nr 1219N–Miłomłyn-Samborowo;
- droga nr 1307 N–Miłomłyn-Zalewo;
- droga nr 1188 N- Wólka Majdańska-Kupin;
- droga nr 1192 N– Miłomłyn-Ruś.

Drogi gminne i wewnętrzne tworzą układ komunikacyjny bezpośrednio obsługujący sieć osadniczą rozproszoną, ośrodki turystyczne oraz zapewniają dojazd do pól, lasów.

Tabela. Długość dróg gminnych i wewnętrznych:

Wyszczególnienie	Długość dróg km	Stan nawierzchni w %		
		Dobry	dostateczny	zły
Gminne	32,4	30	60	10
Ulice miejskie	21,729	40	30	30
Drogi wewnętrzne i drogi zakładowe	78,00 47,00	-	-	-

Źródło: Urząd Miasta iGminy Miłomłyn

Znaczna część w/w dróg wymaga poprawy stanu technicznego poprzez budowę nowych nawierzchni na odcinkach szczególnie ważnych dla funkcjonowania Gminy i prawidłowej obsługi mieszkańców.

Tabela. Miłomłyn - ulice powiatowe

Lp.	Nr. drogi	Nazwa ulicy	Dł. drogi
1	1219 N	Twarda	2,038
2	1219 N	Ostródzka	0,475
3	1219 N	Iławska	2,290
4	1194 N	Przejazdowa	0,827
5	1194 N	Tartaczna	0,252
6	1194 N	Kościelna	0,386
7	1194 N	Pasłęcka	0,418
RAZEM:			**6,686**

Drogi gminne obsługujące Gminę Miłomłyn o łącznej długości 32,4 km posiadają w większości nawierzchnię gruntową lub ulepszoną, w tym:

- drogi o nawierzchni bitumicznej – 2 km – 10 tys. m^2;
- drogi o nawierzchni brukowanej – 2 km – 10,3 tys. m^2;
- drogi o nawierzchni tłuczniowej – 6,7 km – 33,5 tys. m^2;
- drogi o nawierzchni wzmocnionej żwirem i żużlem – 6,1 km – 36,6 tys. m^2;
- drogi o nawierzchni gruntowej – 15,6 km – 93,7 tys. m^2.

Na drogach gruntowych usytuowanych jest 7 obiektów mostowych o długości 87,2 mb i powierzchni 409,57m^2. Część z nich ze względu na nośność wymaga szybkiej przebudowy. Na 1 km^2 powierzchni Gminy przypada średnio 0,52 km dróg publicznych, w tym 0,2 km dróg gminnych, 0,26 km powiatowych i 0,06 km dróg krajowych. Średnia krajowa – 0,53 km dróg publicznych na km^2 obszaru kraju jest zbliżona do średniej w Gminie.

Łączna długość ulic znajdujących się w mieście Miłomłyn wynosi 21,7 km (120 tys. m^2), w tym o nawierzchni:

- bitumicznej: 7,3 km, 48,1 tys. m^2;
- betonowej: 1,0 km, 5,3 tys. m^2;
- brukowej: 1,1 km, 6,6 tys. m^2;
- gruntowej: 12,3 km, 60,0 tys. m^2.

Powierzchnia chodników to 4.800 m^2.

Do żeglownych dróg wodnych śródlądowych należą: Kanał Elbląski (17km na terenie Gminy) i Kanał Iławski (10 km) o znaczeniu wyłącznie turystycznym.

Transport publiczny zapewniają lokalne oraz przelotowe linie autobusowe. Główne kierunki to:

- Ostróda-Miłomłyn-Warszawa;
- Miłomłyn-Elbląg-Gdańsk;
- Miłomłyn-Samborowo-Toruń;
- Miłomłyn-Zalewo-Toruń.

1.4.2. Ochrony środowiska: wodno-kanalizacyjna, gospodarki odpadami (w tym stan infrastruktury i liczba osób z niej korzystających)

Na terenie Gminy istnieje 5 wodociągów grupowych zasilających następujące miejscowości: Miłomłyn, Kamieńczyk, Liksajny, Malinnik, Wólka Majdańska, Majdany Wielkie, Winiec, Liwa, Zalewo, Boguszewo, Rogowo, Karnity, Ligi, Bynowo. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 55,3 km. Do sieci wodociągowej podłączone są 552 budynki i 1120 mieszkań, co stanowi 78,7% zasobów mieszkaniowych. Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę pitną z 5 ujęć podziemnych ze stacjami uzdatniania wody znajdującymi się w: Miłomłynie, Liwie, Bynowie, Majdanach Wielkich i Karnitach. Z uwagi na możliwość ujmowania wód użytkowych zaopatrzenie w wodę nie stanowi problemu rozwojowego.

Pozostałe, bardzo małe miejscowości posiadają własne lokalne ujęcia i przyłącza wodociągowe. Z wodociągów lokalnych korzysta 261 mieszkań, tj. 18,3%. Łącznie w instalacje wodociągowe wyposażonych jest 96% mieszkań. Do 27 gospodarstw rolnych woda dowożona jest spoza gospodarstwa.

Tabela. Wybrane dane statystyczne – wodociągi

	Jednostka miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	45,3	45,4	46,3	49,0	50,8	50,8	52,8
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	388	824	907	913	924	924	965
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	73,6	103,8	122,2	123,0	123,0	155,0	148,0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	2133	2132	2156	2170	2241	2244	-
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	4076	4432	4472	4489	4615	4579	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 45,5 km. Do kanalizacji z odprowadzeniem do sieci podłączonych jest 653 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Łącznie z kanalizacji korzysta 2 3641 osób (ok37% ogółu mieszkańców Gminy). Generalnie gospodarka ściekowa wymaga dalszego uporządkowania, co w sytuacji wysokiego stopnia zwodociągowania zapobiegnie degradacji środowiska i wyeliminuje zagrożenie dla podziemnych warstw wodonośnych stanowiących źródło wody pitnej.

Tabela. Wybrane dane statystyczne – kanalizacja

	Jednostka miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Km	35,7	35,7	35,7	35,7	35,7	35,7	45,5
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Szt	336	336	343	350	371	371	653
ścieki odprowadzone	dam^3	65,7	76,3	82,0	85,9	56	61	76
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	Osoba	1729	1728	1750	1766	1827	1834	-
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	Osoba	2179	2173	2195	2217	2327	2364	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

	Jednostka miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ogółem							
Wodociąg	%	81,7	89,4	90,0	90,1	90,2	90,2
Kanalizacja	%	43,7	43,8	44,2	44,5	45,5	46,6
Gaz	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
w miastach							
Wodociąg	%	92,2	92,2	92,3	92,4	92,5	92,5
Kanalizacja	%	74,7	74,7	74,9	75,2	75,4	75,6
Gaz	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
na wsi							
Wodociąg	%	72,6	86,9	88,0	88,0	88,0	88,0
Kanalizacja	%	16,8	16,8	16,9	17,1	18,5	20,0
Gaz	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Utylizację ścieków realizuje od 2005roku 1 biologiczno-mechaniczna oczyszczalnia ścieków. Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu wynosi 410 m^3/dobę. W roku 2012 odprowadzono ogółem 76,0 dam^3 ścieków. Oczyszczono biologicznie 100% ścieków. W tabeli poniżej przedstawiono liczbę osób korzystających z oczyszczalni.

Tabela. Ludność korzystająca z oczyszczalni wg lokalizacji

	Jednostka miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	osoba	2385	2420	2400	2582	2460	3150
w miastach	osoba	2000	2200	2000	2152	2200	2200
na wsi	osoba	385	220	400	430	260	950

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W przedstawionym okresie wzrosła liczba korzystających z oczyszczalni o 24,3% ogółem, z tego na wsi aż o 60%. Problemem jest niewystarczający poziom korzystających z oczyszczalni w ogólnej liczbie mieszkańców. 37,97% mieszkańców Gminy nie korzysta z oczyszczalni ścieków. Na terenie Gminy funkcjonowało w 2011 roku 494 zbiorników bezodpływowych i 6 oczyszczalni przydomowych.

Tabela. Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych

	Jednostka miary	2007	2008	2009	2010	2011
zbiorniki bezodpływowe	Szt	-	483	482	492	494
oczyszczalnie przydomowe	Szt	-	5	5	6	6
stacje zlewne	Szt	-	1	1	1	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy Miłomłyn nie ma składowiska odpadów. Zostało ono zamknięte w 1999 roku i zrekultywowane w 2003 roku. Odpady komunalne i komunalnopodobne składowane są na wysypisku w Rudnie. Gmina Miłomłyn jest członkiem Związku Gmin „Czyste Środowisko". W poniższej tabeli przedstawiono wybrane dane o odpadach komunalnych w Gminie.

Tabela. Odpady komunalne

	Jednostka miary	2007	2008	2009	2010	2011
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku						
Ogółem	T	329,86	319,93	737,28	752,45	707,50
z gospodarstw domowych	T	232,51	222,15	588,28	540,70	529,02
udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych	%	100,00	45,17	-	-	-
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	Szt	-	-	811	941	828
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	Kg	46,7	44,6	118,1	105,6	103,6
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	Szt	-	-	2	4	3

Źródło: Bank Danych Lokalnych

1.4.3. Energetyczna

Na terenie Gminy Miłomłyn zapotrzebowanie na energię elektryczną i infrastrukturę energetyczną na chwile obecną jest wystarczająca. W przyszłości, w przypadku zwiększonego zapotrzebowania na moc może istnieć potrzeba inwestycji w infrastrukturę energetyczną.

1.5. Infrastruktura społeczna

1.5.1 Edukacyjna

Od wyposażenia w infrastrukturę społeczną zależy w dużej mierze rozwój gospodarczy danego obszaru, atrakcyjność życia na wsi, aktywność społeczna w danym środowisku. Dobra struktura sprzyja korzystnym zmianom warunków życia na wsi. W poniższej tabeli przedstawiono podstawowe dane o edukacji w Gminie Miłomłyn.

Tabela. Wybrane dane statystyczne dotyczące edukacji w Gminie Miłomłyn

	2009/10	2010/11	2011/12
Żłobki ogółem	-	-	_
Dzieci przebywające w żłobkach w ciągu roku			
Placówki wychowania przedszkolnego	5	5	5
w tym przedszkola	-	-	-
Miejsca w przedszkolach	-	-	-
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego, w tym w przedszkolach	119	108	119
Szkoły podstawowe	**3**	**3**	**3**
Uczniowie szkół podstawowych	296	305	290
Szkoły gimnazjalne	**1**	**1**	**1**
Uczniowie szkół gimnazjalnych	191	167	159
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach dla dzieci i młodzieży:			
podstawowych	5	5	5
gimnazjalnych	9	8	16
Komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów w szkołach dla dzieci i młodzieży:			
podstawowych	59	59	59
gimnazjalnych	22	22	10

Źródło: GUS

1.5.2. Sportowa

Na bazę sportowo-rekreacyjną w Mieście i Gminie Miłomłyn składają się następujące obiekty:

- boiska sportowe w miejscowościach: Liwa, Miłomłyn, Liksajny, Majdany Wielkie;
- sala gimnastyczna w Miłomłynie (wspólna dla Szkoły Podstawowej i Gimnazjum).

Wiodącą rolę w kulturze fizycznej spełniają:

- **LKS Tęcza Miłomłyn** (klub ten liczy 96 członków, w tym 80 zawodników. Połowę zawodników stanowi młodzież do lat 18–tu);
- **SKS przy Szkole Podstawowej w Miłomłynie**(podstawową dyscypliną jest piłka nożna, gdyż nie wymaga kosztownego sprzętu i specjalnie przygotowanych obiektów sportowych).

1.5.3. Kultury

Na terenie Gminy Miłomłyn funkcjonuje 1 biblioteka, tj. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Miłomłynie. Według danych statystycznych w 2012 roku liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną wynosiła 5078 osób. W roku zarejestrowanych było 584 czytelników, który wypożyczyli 7485 pozycji (w wolumenach), co daje 12,8 wypożyczeń w wolumenach na 1 czytelnika. Biblioteka dysponowała 11811 woluminami. Wskaźnik czytelnictwa w Gminie jest niski. 10% mieszkańców Gminy zapisanych jest w bibliotece.

Znaczącą rolę w krzewieniu kultury odgrywa Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Miłomłynie. Ośrodek ten zajmuje się organizacją imprez rozrywkowych, prowadzeniem edukacji kulturalnej mieszkańców Gminy i wspieraniem zespołów artystycznych. Służy stałą pomocą metodyczną dla amatorskiego ruchu artystycznego, grup twórczych i środowiskowych. Tworzy także warunki do rozwoju twórczości, folkloru, rękodzieła ludowego i artystycznego.

Integracji środowiska wiejskiego sprzyjają świetlice wiejskie w miejscowościach: Boguszewo, Bynowo, Liksajny.

1.5.4. Ochrony zdrowia i opiekł społecznej

W związku z wprowadzoną w życie reformą ubezpieczeń zdrowotnych zmianie uległa dotychczasowa struktura organizacyjna podstawowej opieki zdrowotnej w Mieście i Gminie Miłomłyn. Główny jej ciężar przejął Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Miłomłynie. Ze specjalistycznej opieki zdrowotnej mieszkańcy korzystają głównie w Ostródzie oraz w Olsztynie. SNZOZ w Miłomłynie funkcjonuje w godzinach od 7 do 18. Siedziba SNZOZ wymaga kapitalnego remontu, łącznie z rozbudową części fizykoterapeutycznej. W trakcie

realizacji remontu i modernizacji budynku zostaną zniesione wszelkie bariery architektoniczne utrudniające osobom niepełnosprawnym swobodne korzystanie z infrastruktury.

Tabela. Przychodnie - ambulatoryjna opieka zdrowotna

	Jm	2009	2010	2011
Ogółem	ob.	2	2	2
Niepubliczne	ob.	2	2	2
praktyki lekarskie w miastach	ob.	1	1	1
placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności	ob.	4	4	4

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba osób przypadających na zakład wyniosła w 2011 roku 2539 osób. W roku 2011 udzielono 13032 porad ambulatoryjnych.

W roku 2011 wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 4104,4 tys. zł.

Na przestrzeni lat maleje liczba osób korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej. W roku 2088 korzystało 1207 osób, w roku 980, nastąpił spadek udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2008-2011 o 5,1%.

W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

Tabela. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej

	Jm	2008	2009	2010	2011
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp. dom.	399	403	406	402
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	1207	1113	1138	980
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	24,3	22,3	22,2	19,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na poniższym rysunku przedstawiono udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2008-2011 w porównaniu do powiatu i województwa.

Rysunek. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

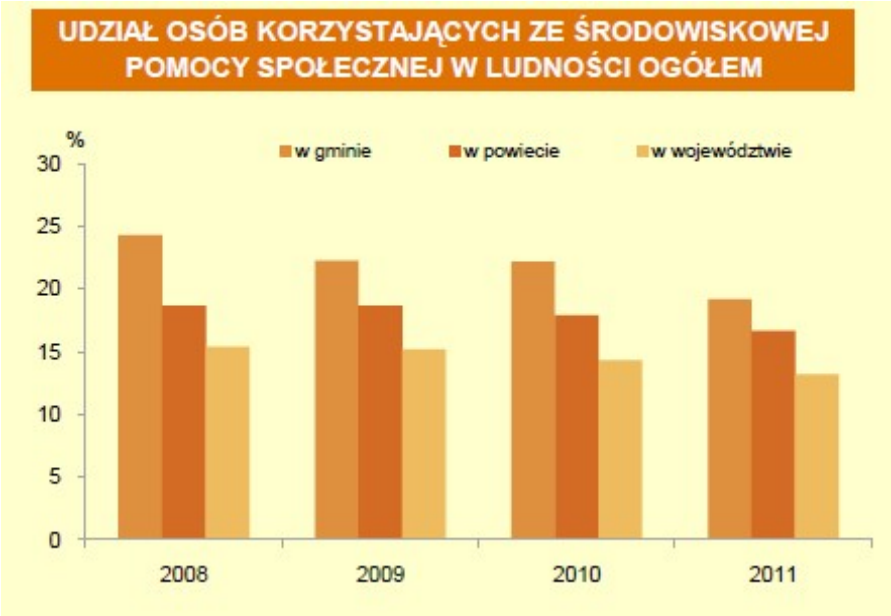

Źródło: GUS

1.5.5 Możliwości budżetowe Gminy Miłomłyn (przychody, struktura wydatków)

Dochody ogółem Gminy w latach 2007-2012 wzrosły o 4 360 263,17 zł tj. 26%. W tabeli poniżej zawarto dane o dochodach Gminy.

Tabela. Dochody ogółem Gminy Miłomłyn

Jm	2007	2008	2009	2010	2011	2012
zł	12373188,14	13070579,66	14422357,07	15631091,43	16304816,64	16733451,31

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Dochód ogółem na 1 mieszkańca w Mieście i Gminie Miłomłyn wyniósł w 2012 roku 3296,58 zł, zaś dochód własny 955,37 zł. Dochody te w latach 2007-2012 wzrosły odpowiednio o 24,68% (ogółem) i 9,45% (dochody własne). Szczegółowe dane w przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela. Dochody na 1 mieszkańca

	Jm	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	Zł	2483,08	2626,72	2894,89	3054,14	3192,02	3296,58
dochody własne	Zł	865,08	1009,15	978,20	969,47	1118,04	955,37

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na poniższym rysunku zaprezentowano dochody budżetu Gminy Miłomłyn według działów.

Rysunek. Dochody budżetu Gminy Miłomłyn w według działów.

DOCHODY BUDŻETU GMINY WEDŁUG DZIAŁÓW

	2009	2010	2011
	w %		
Dochody ogółem	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	1,6	1,4	4,9
Transport i łączność	8,9	7,0	0,7
Gospodarka mieszkaniowa	5,3	5,9	4,6
Administracja publiczna	0,6	0,7	0,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,5	0,1	0,2
Różne rozliczenia	34,4	33,0	35,7
Oświata i wychowanie	0,1	0,1	1,2
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społ.	21,4	24,2	25,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,9	0,7	0,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,0	0,1	0,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,0	0,0	0,0
Kultura fizyczna[a]	x	0,0	x
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	25,6	23,7	25,9
Pozostałe	0,6	3,2	0,4

a Do 2010 r. nazwa działu brzmiała „Kultura fizyczna i sport".

Źródło: GUS

Gmina Miłomłyn w ostatnich latach zrealizowała wiele projektów dofinasowanych ze środków z Unii Europejskiej. Liczba wniosków w roku 2012 w ramach RPO WiM uplasowała Miłomłyn na 68 miejscu wśród gmin w regionie, zaś liczba wniosków w ramach POKL na miejscu 22.

W poniższej tabeli przedstawiono finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych.

Tabela. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

	J.m.	2010	2011	2012
dochody razem	zł	1730355,72	1449550,22	1240473,30
środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	zł	33976,39	46218,72	96416,26
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2010 r.)	zł	1696379,33	1403331,50	1144057,04

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Proporcjonalnie do wzrostu dochodów wzrosły także wydatki Gminy Miłomłyn. W latach 2007-2012 wydatki wzrosły o 29,73%, w poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela. Wydatki z budżetu ogółem

	J.m.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	Zł	12562883,91	12891729,65	14855335,62	15693315,05	14833865,49	17877695,02

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wydatki na 1 mieszkańca w latach 2007-2012 wzrosły ogółem o 28,42%, na oświatę o 22,93%, na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego o 25,91%. W poniższej tabeli przedstawiono wydatki na 1 mieszkańca.

Tabela. Wydatki na 1 mieszkańca

	J.m.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	Zł	2521,15	2590,78	2981,80	3066,30	2904,05	3522,00
na oświatę i wychowanie	Zł	866,55	994,69	990,94	1051,05	1089,16	1124,43
na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	Zł	40,43	47,98	50,76	56,15	49,19	54,57

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na poniższym rysunku zaprezentowano dochody i wydatki budżetu Gminy Miłomłyn w według działów.

Wykres. Wydatki budżetu Gminy Miłomłyn według działów

WYDATKI BUDŻETU GMINY WEDŁUG DZIAŁÓW			
	2009	2010	2011
	w %		
Wydatki ogółem	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	2,3	5,4	2,8
Transport i łączność	13,9	10,5	2,2
Gospodarka mieszkaniowa	0,8	0,8	0,6
Administracja publiczna	12,5	11,5	13,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,1	0,9	6,4
Różne rozliczenia	x	x	x
Oświata i wychowanie	33,2	34,3	37,5
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społ.	23,0	26,1	27,7
Edukacyjna opieka wychowawcza	3,2	3,2	2,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1,5	2,0	1,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,7	1,8	1,7
Kultura fizyczna[a]	0,5	0,4	0,5
Działalność usługowa	0,8	0,9	1,0
Ochrona zdrowia	0,7	0,6	0,7
Pozostałe	4,8	1,6	1,4
W 2011 r. wydatki gminy na 1 mieszkańca wyniosły:			**2904 zł**

Źródło: GUS

Na poniższym rysunku zaprezentowano dochody i wydatki budżetu Gminy Miłomłyn w roku 2011

Wykres. Dochody i wydatki budżetu Gminy Miłomłyn w roku 2011

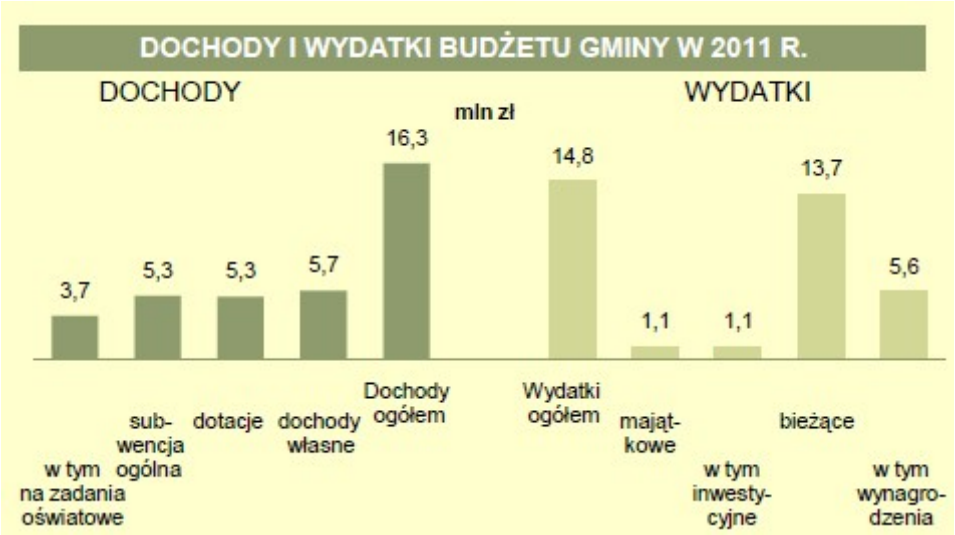

Źródło: GUS

Wybrane wskaźniki budżetowe Gminy Miłomłyn

Ocena zadłużenia w jednostkach samorządowych dokonywana jest na podstawie wskaźników wynikających z ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych. Pierwszy wskaźnik zadłużenia informuje o udziale zobowiązań ogółem w dochodach ogółem. Zgodnie z ww. ustawą, łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60% dochodów ogółem tej jednostki.

Tabela. Wskaźnik zadłużenia Gminy Miłomłyn w latach 2010-2013

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Kwota długu (tys. zł)	2 992,24	2 463,78	3 573,46	3 196,83
Dochody ogółem (tys. zł)	15 631,09	16 304,82	16 733,45	16 179,86
Wskaźnik zadłużenia (%)	19,14	15,11	21,36	19,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XXXVI/216/2013 Rady Miejskiej w Miłomłynie z dnia 27.03.2013 r.

W latach 2010–2013 wskaźnik zadłużenia Gminy Miłomłyn kształtował się korzystnie i nie przekroczył progu wskazanego w ustawie o finansach publicznych. Wartość wskaźnika w analizowanym okresie oscylowała w okolicy 20%. Poziom wskaźnika informuje o tym, że Gmina Miłomłyn w stopniu umiarkowanym korzystała z kredytów i pożyczek, zachowując bezpieczny poziomo zadłużenia. Niewielkie wartości wskaźników zadłużenia niekoniecznie są zjawiskiem pozytywnym, świadczą bowiem o umiarkowanym stopniu inwestycji. Gmina powinna korzystać z kredytów i pożyczek, umożliwiających uruchomienie przedsięwzięć inwestycyjnych na szerszą skalę. Poziom tego wskaźnika świadczy o bezpiecznej i stabilnej wysokości zadłużenia badanej Gminy.

Wskaźnik poziomu obsługi zadłużenia obrazuje udział wydatków na obsługę zadłużenia i spłat rat kapitałowych w dochodach ogółem. Łączne koszty obsługi długu jednostki samorządowej przypadające do zapłaty w danym roku budżetowym oraz potencjalne spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń, zgodnie z ustawą o finansach publicznych, nie mogą przekroczyć 15% jej dochodów ogółem.

Tabela. Wskaźnik obsługi zadłużenia Gminy Miłomłyn w latach 2010-2013

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Raty + odsetki (tys. zł)	1 179,27	1 023,50	1 361,16	1 436,92
Dochody ogółem (tys. zł)	15 631,09	16 304,82	16 733,45	16 179,86
Wskaźnik obsługi zadłużenia (%)	7,54	6,28	8,13	8,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XXXVI/216/2013 Rady Miejskiej w Miłomłynie z dnia 27.03.2013 r.

W Gminie Miłomłyn wskaźnik obsługi zadłużenia kształtuje się na niskim, bezpiecznym poziomie. Najwyższa wartość wskaźnika wystąpiła w 2013 roku – 8,88%, a najniższa w 2010 roku – 6,28%. Niski poziom obsługi zadłużenia w każdym z badanych lat wskazuje na fakt, iż ryzyko niewypłacalności Gminy Miłomłyn jest niewielkie.

Opisane wskaźniki zadłużenia nie wyrażają jednak rzeczywistej zdolności kredytowej jednostki. Należy zatem zastosować również inne miary kondycji finansowej oraz zdolności kredytowej. Znaczącym elementem tej oceny oprócz wysokości osiąganych dochodów jest poziom wolnych środków. Wolne środki stanowią dodatnią różnicę między dochodami ogółem a bieżącymi wydatkami budżetowymi (tzw. wolne środki brutto). Wygospodarowanie wolnych środków determinuje zdolność jednostki do obsługi zobowiązań długoterminowych, które mogą być przez nie pokryte.

Tabela. Wskaźnik pokrycia obsługi długu pierwszego stopnia Gminy Miłomłyn w latach 2010-2013

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Wolne środki (tys. zł)	2 041,40	2 610,35	2 201,25	1 551,02
Raty + odsetki (tys. zł)	1 179,27	1 023,50	1 361,16	1 436,92
Współczynnik wolnych środków do obsługi zadłużenia	1,73	2,55	1,62	1,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XXXVI/216/2013 Rady Miejskiej w Miłomłynie z dnia 27.03.2013 r.

Analizując poziom wskaźnika obsługi długu pierwszego stopnia w Gminie Miłomłyn należy stwierdzić, że w latach 2010-2013 przyjmował wartości większe od jedności, a w ostatnim badanym roku, tj. 2013 – 1,08%. Wartości wskaźnika powyżej 1,0 wskazują na fakt, że wystąpiło pełne pokrycie kwoty długu i kosztów jego obsługi wyłącznie wolnymi środkami.

Kolejną miarą zdolności kredytowej jednostki samorządowej jest wskaźnik pokrycia obsługi długu drugiego stopnia. Informuje on o poziomie pokrycia wolnymi środkami zobowiązań, które wynikają z tytułu obsługi zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Tabela. Wskaźnik pokrycia obsługi długu drugiego stopnia Gminy Miłomłyn w latach 2010-2013

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Wolne środki (tys. zł)	2 041,40	2 610,35	2 201,25	1 551,02
Koszt obsługi zadłużenia (tys. zł)	136,69	148,55	172,02	274,00
Współczynnik	14,93	17,57	12,79	5,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XXXVI/216/2013 Rady Miejskiej w Miłomłynie z dnia 27.03.2013 r.

Najwyższy poziom wskaźnika odnotowano w 2011 roku, wynosił wówczas 17,57. W kolejnych latach wartość wolnych środków charakteryzowała się tendencją malejącą, co ma również odzwierciedlenie w poziomie wskaźnika, który z roku na rok systematycznie spada. Jednak pomimo tego, że w kolejnych latach wskaźnik kształtował się na niższym poziomie, to jest on uznawany za bezpieczny.

1.5.6. Planowanie strategiczne (opracowane programy średniookresowe) i promocja Gminy

Program rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2004-2013

Program Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Miłomłyn jest kompleksowym dokumentem określającym zadania jednostki samorządowej na lata 2004-2006, wskazującym także planowane działania w latach 2007-2013.

Dokument opracowano na podstawie:

- Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2004-2013;
- Studium Ukierunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Miłomłyn.

Program Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą i ekonomiczną Gminy, formułuje cele i wyznacza priorytety rozwoju oraz zadania, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia strategicznego celu: Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Miłomłyn. Szacuje spodziewane efekty planowanych inwestycji i przedsięwzięć, określa wpływ ich realizacji na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków strukturalnych i własnych.

Strategia działania w zakresie edukacji w Gminie Miłomłyn na lata 2004-2013
Strategia działania w zakresie edukacji w Gminie Miłomłyn stanowi podstawę do prowadzenia racjonalnej polityki oświatowej w latach 2004-2013, a także wyznacza zadania zarówno podmiotowi odpowiedzialnemu za tworzenie infrastruktury, jak też odpowiedzialnemu za poziom i efektywność kształcenia.

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta i Gminy Miłomłyn (uchwalany co roku)
Program ma zastosowanie do wszystkich zwierząt domowych, w tym kotów wolno żyjących oraz zwierząt gospodarskich, jednak większość działań określonych w Programie dotyczy psów i kotów, ponieważ skala bezdomności tych zwierząt jest największa w całym kraju, jak również na terenie Miasta i Gminy Miłomłyn.

1.5.7 Kapitał społeczny (liczba organizacji pozarządowych, aktywność mieszkańców, aktywność wyborcza)

Współpracę z organizacjami pozarządowymi reguluje uchwalany przez Radę Miejską w Miłomłynie roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na terenie Gminy Miłomłyn. Program stanowi element polityki społeczno-finansowej Gminy. Zgodnie z zapisami programu jego celem nadrzędnym jest *Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie tożsamości lokalnej, budowanie partnerstwa i rozwój współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi.* W programie zawarto także cele szczegółowe:

1. *Umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych;*
2. *Zwiększenie wpływu organizacji sektora pozarządowego na kreowanie polityki społecznej w Gminie Miłomłyn;*
3. *Wzmocnienie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za wpływ na życie lokalnej wspólnoty;*
4. *Zwiększenie zaangażowania mieszkańców Gminy Miłomłyn;*
5. *w rozwiązywanie lokalnych problemów;*
6. *Umożliwienie wczesnej identyfikacji potrzeb społecznych, co doprowadzi do pełniejszego ich zaspokojenia, a tym samym do poprawy jakości życia mieszkańców;*
7. *Udział zainteresowanych podmiotów przy tworzeniu programu współpracy, a także realizacji innych działań podejmowanych w celu wzmacniania współpracy między organami administracji publicznej i organizacjami pozarządowymi;*
8. *Otwarcie na innowacyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych;*

9. *Wzmocnienie wsparcia dla inicjatyw, zarówno indywidualnych mieszkańców jak i organizacji pozarządowych, podejmowanych w celu eliminowania negatywnych zjawisk dotykających społeczność lokalną*[4].

W Gminie Miłomłyn funkcjonuje kilkanaście organizacji pozarządowych. Lista organizacji pozarządowych z terenu Gminy Miłomłyn[5]:

1. **Ludowy Klub Sportowy „Tęcza" Miłomłyn**
   14-140 Miłomłyn ul. Pasłęcka 27
2. **Uczniowski Klub Sportowy „LIDER"**
   14-140 Miłomłyn, ul. Pasłęcka 15, tel. 89 647 30 15
3. **Ochotnicza Straż Pożarna w Miłomłynie**
   14-140 Miłomłyn, ul. Twarda 1/1, tel. 89 647 32 12
   email: ospmilomlyn@o2.pl
4. **Ochotnicza Straż Pożarna w Liwie**
   14-140 Miłomłyn, Liwa ul. Zielona 1
   e-mail: ospliwa@gmail.com
5. **Ochotnicza Straż Pożarna w Bynowie**
   14-140 Miłomłyn, Bynowo 37, tel. 89 647 34 14
6. **Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „MOZAIKA"**
   14-140 Miłomłyn, ul. Nadleśna 1A, tel. 89 647 30 38
7. **Stowarzyszenie Miłomłyn 2010**
   14-140 Miłomłyn, ul. Ostródzka 2B
8. **Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn**
   14-140 Miłomłyn ul. Twarda 12
9. **Stowarzyszenie „Nasze Dzieci" przy Szkole Podstawowej Miłomłynie**
   14-140 Miłomłyn ul. Pasłęcka 15 tel. 89 642 31 23
10. **Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło nr 5 w Miłomłynie**
    14-140 Miłomłyn, ul. Leśna 24/7
11. **„Liksajny Jutra"**
    14-140 Miłomłyn, Liksajny 42
12. **Stowarzyszenie „Razem dla Innych"**
    14-140 Miłomłyn, Liwa ul. Długa 26
13. **Ostródzkie Zrzeszenie Hodowców Bydła Mlecznego i Producentów Mleka**
    14-140 Miłomłyn, ul. Pasłęcka 33
14. **Związek Harcerstwa Polskiego, Komenda Hufca w Ostródzie, XV Drużyna Harcerska Miłomłyn**
    14-140 Miłomłyn, ul. Pasłęcka 15

[4] Program współpracy Gminy Miłomłyn z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2013
[5] http://www.bip.milomlyn.pl

15. **Stowarzyszenie „Liwa aktywnie dziś – aktywnie jutro”**
    14-140 Miłomłyn, Liwa, ul. Długa 7
    e-mail: liwa-aktywnie.dzis@gmail.com

Frekwencja wyborcza w Mieście i Gminie Miłomłyn

Frekwencja wyborcza na przestrzeni lat w wyborach samorządowych przekracza 50%. W roku 2006frekwencja w wyborach wyniosła blisko 52,7%, w 2010 roku wyniosła blisko 54,8%.

Niższa frekwencja występuje w przypadku wyborów ogólnopolskich, np. wybory parlamentarne, wybory Prezydenta RP. W roku 2005 w 1 turze wyborów prezydenckich wyniosła 39,49%, w 2 turze 40,61%. W roku 2010 frekwencja wyniosła 44,88%.

W przypadku ogólnopolskiego referendum w sprawie wyrażenia zgody na ratyfikację Traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej frekwencja w Gminie wyniosła 49%, przy średniej w powiecie 54%, regionie 55%, kraju 59%.

Liczba osób uczestniczących w wyborach w Gminie jest wyższa od kraju gdzie frekwencja w wyborach samorządowych wyniosła 47,16%.

Aktywne uczestnictwo w wyborach świadczyć może o zaangażowaniu mieszkańców Miasta i Gminy Miłomłyn oraz o wysokim potencjalne społecznym tej grupy. Należy wykorzystać zaangażowanie mieszkańców do wspólnego działania na rzecz rozwoju społeczności lokalnej oraz swojej „małej ojczyzny”.

2. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
- Dobre położenie komunikacyjne; - Bogate i czyste środowisko przyrodnicze; - Położenie wśród lasów i jezior; - Kanał Elbląski jako zabytek hydrotechniki; - Kanał Elbląski i Iławski jako drogi wodne; - Wytyczone ścieżki rowerowe i konne; - Dobrze rozwinięta agroturystyka; - Duże zasoby ludzkie do wykorzystania; - Dobra baza do rozwoju przemysłu drzewnego – surowcowa i techniczna; - Istnieją zabytki dziedzictwa kulturowego; - Przygotowane tereny pod zabudowę jednorodzinną i rekreacyjną.	- Wysokie bezrobocie; - Niskie dochody mieszkańców Gminy; - Zły stan dróg powiatowych i gminnych; - Niedostateczny stan infrastruktury technicznej - środowiskowej; - Niski poziom przedsiębiorczości; - Ograniczona dostępność infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej; - Niski poziom wykształcenia społeczeństwa; - Słabe więzi społeczne; - Zbyt mało terenów pod budownictwo przemysłowe; - Niewystarczające działania marketingowe
Szanse	**Zagrożenia**
- Utworzenie strefy uzdrowiskowej w Miłomłynie - Możliwość korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej; - Wykorzystanie atutów do rozwoju turystyki; - Wzrost zapotrzebowania na aktywne formy wypoczynku; - Zagospodarowanie terenów przy trasie międzynarodowej Gdańsk-Warszawa S7 - Promocja Gminy; - Pozytywne oddziaływanie Ostródy	- Rosnąca konkurencja ze strony innych samorządów; - Odpływ wykwalifikowanej kadry - atrakcyjniejsze oferty pracy poza regionem dla wykształconej młodzieży;

3. Wizja rozwoju Gminy Miłomłyn

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2014-2020 powstała na podstawie przeprowadzonych warsztatów strategicznych z udziałem przedstawicieli środowisk lokalnych. W trakcie spotkań zidentyfikowano i usystematyzowano obszary problemowe Gminy. Na tej podstawie określono problemy, cele oraz działania zawarte w strategii.

Metoda uspołeczniona tworzenia strategii jest zgodna z obowiązującymi standardami tworzenia dokumentów o znaczeniu strategicznym.

Wizja Strategii Rozwoju Gminy Miłomłyn na lata 2014-2020.

Gmina Miłomłyn atrakcyjnym miejscem zamieszkania oferującym wysoką jakość życia i konkurencyjność, w pełni wykorzystująca i wspierająca rozwój subregionu elbląskiego.

Wizja została wypracowana na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonych warsztatów strategicznych, a także konsultacji z Władzami Gminy Miłomłyn.

Wysoka jakość życia jest podstawową potrzebą społeczności lokalnej. Składa się na nią wiele elementów, zarówno o charakterze miękkim, jak i twardym. Czyste, bezpieczne i urozmaicone środowisko, zapewniające dobre warunki do pracy, nauki i wypoczynku są głównym elementem wysokiej jakości życia. Konkurencyjność Gminy Miłomłyn, to umiejętność wykorzystywania dostępnych zasobów i szans w wygrywaniu konkurencji z innymi gminami. Konkurencyjność należy rozumieć jako rywalizowanie o wysoką jakość życia oraz rozwój społeczny i gospodarczy[6].

Należy jednak pamiętać, że Gmina powinna przede wszystkim konkurować z gminami o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym oraz o podobnych walorach geograficzno-przyrodniczych, w mniejszym stopniu z gminami bezpośrednio sąsiadującymi. Sąsiedzi powinni raczej wykorzystywać wspólnie swoje walory w celu wzmocnienia atrakcyjności. Służą do tego związki i porozumienia przewidziane w ustawie o samorządzie gminnym[7].

Zgodnie z literaturą przedmiotu konkurencyjność może być postrzegana na kilka sposobów. Można mówić o konkurencyjności cząstkowej gminy, tzn. o zdolności do osiągniecia wysokiej pozycji w danej dziedzinie wśród innych gmin.

[6] T. Markowski, Stymulowanie i regulowanie konkurencyjności regionów w świetle procesów globalizacji gospodarki, Samorząd Terytorialny nr 3, 2000
[7] http://www.wspolnota.org.pl/aktualnosci/aktualnosc/konkurencja-gmin/

1. **konkurencyjność środowiskowa**– zdolność do oferowania mieszkańcom, turystom i kuracjuszom różnorodnych i nienaruszonych działalnością ludzką walorów naturalnych;
2. **konkurencyjność gospodarcza**, którą można oddzielnie lub jednocześnie postrzegać jako:
    a. bezwzględną lub stosunkową wartość wytworzonych (sprzedanych) na terenie gminy dóbr i usług;
    b. gospodarczą atrakcyjność lokalizacji gminy oraz zasobów naturalnych (np. kopalin) położonych na terenie gminy;
3. **konkurencyjność socjalna**– zdolność układu terytorialnego do zapewnienia mieszkańcom pracy, opieki zdrowotnej, miejsc zamieszkania, pożądanego poziomu edukacji, usług komunalnych, usług kulturalno-rozrywkowych itp.;
4. **konkurencyjność inwestycyjna** tzn. atrakcyjność gminnej oferty korzyści zewnętrznych adresowanej do lokalnych i zewnętrznych podmiotów gospodarczych[8].

W przypadku Gminy Miłomłyn konkurencyjność rozumiana powinna być w następujących wymiarach:

1. Konkurencja o mieszkańców –umiejętność przyciągania nowych mieszkańców, przede wszystkim z Ostródy;
2. konkurencja o inwestorów i przedsiębiorców – zarówno przyciąganie nowych inwestorów zewnętrznych, jak i wspieranie konkurencyjności firm lokalnych na rynkach ponadlokalnych;
3. konkurencja o turystów – umiejętność zachęcenia turystów do odpoczynku i rekreacji jednodniowej na terenie Gminy;
4. konkurencja o środki publiczne – wygrywanie konkurencji z innymi gminami o środki publiczne, szczególnie pochodzące z budżetu UE.

[8]*Andrzej Sztando, Konkurencyjność gospodarcza a dochodowy fragment gminnej polityki budżetowej. W: Konkurencyjność miast i regionów, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków 2001, s. 149-164.*

4. Cel główny

Cel główny Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn określono następująco:

Zrównoważony Rozwój Społeczno-Gospodarczy Gminy Miłomłyn w oparciu o funkcję uzdrowiskową

Rozwój Gminy Miłomłyn w oparciu o funkcję uzdrowiskową wpłynie na poprawę konkurencyjności Gminy. Atrakcyjność Gminy jako miejsca zamieszkania, prowadzenia biznesu, atrakcyjnego turystycznie ma na celu wzmocnienie lokalnej gospodarki, dającej miejsca pracy i zapewniającej dostęp do różnego rodzaju usług.

5. Cele strategiczne (obszary priorytetowe)

Podejmowanie określonych działań w ramach Strategii Rozwoju Gminy Miłomłyn na lata 2014-2020 skoncentrowane jest wokół czterech głównych obszarów problemowych, tzw. „obszarów priorytetowych". Wybrane obszary priorytetowe Strategii, w ramach których wyznaczono kierunki i cele rozwoju oraz projekty, przedstawia poniższy schemat. Wybór obszarów priorytetowych rozwoju jest wynikiem analizy posiadanych potencjałów.

Cele strategiczne Miłomłyna odpowiadają celom strategicznym nakreślonym w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025. W określeniu celów uwzględnione zostały wyniki przeprowadzonych warsztatów strategicznych, diagnozy i analizy SWOT.

Rysunek. Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Miłomłyn na lata 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne

6. Cele operacyjne

W oparciu o zdefiniowane cele strategiczne, w kolejnym etapie prac nad strategią, przypisano im cele szczegółowe, które zaprezentowano w poniższych tabelach. Do każdego z celów przypisano od 2 do 4 celów operacyjnych. W dalszej części strategii wskazano zadania do realizacji w ramach każdego z celów szczegółowych wraz z okresem ich realizacji.

Cele operacyjne opisane są w dwóch częściach. W pierwszej wskazane jest uzasadnienie wyróżnienia celów i efekty, jakie są oczekiwane, w drugiej zaś wymienione są kierunki działań.

W tabeli poniżej zaprezentowano cel strategiczny 1 *Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, turystyczna i społeczna* oraz cele operacyjne, których realizacja umożliwi osiągnięcie celu strategicznego.

Rysunek. Cel strategiczny 1 oraz operacyjne

Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, turystyczna i społeczna				
Poprawa jakości dróg na obszarze Gminy Miłomłyn oraz budowa nowych dróg	Poprawa infrastruktury technicznej na terenie Gminy Miłomłyn	Uzbrajanie atrakcyjnych terenów pod inwestycje	Poprawa jakości infrastruktury turystycznej na obszarze Gminy Miłomłyn	Dobra infrastruktura społeczna

W tabeli poniżej zaprezentowano cel strategiczny 2 *Wykorzystany i zwiększony potencjał turystyczny* oraz cele operacyjne, których realizacja umożliwi osiągnięcie celu strategicznego.

Tabela. Cel strategiczny 2 oraz cele operacyjne

Wykorzystany i zwiększony potencjał turystyczny		
Utworzenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych w obszarze uzdrowiskowym	Aktywizacja działań samorządu gminnego oraz organizacji pozarządowych na rzecz promocji turystyki	Promocja turystyczna Gminy Miłomłyn

W tabeli poniżej zaprezentowano cel strategiczny 3 *Rozwój przedsiębiorczości* oraz cele operacyjne, których realizacja umożliwi osiągnięcie celu strategicznego.

Tabela. Cel strategiczny 3 oraz cele operacyjne

Rozwój przedsiębiorczości	
Promocja gospodarcza Gminy Miłomłyn	Stworzony system wspierający rozwój przedsiębiorczości i rynku usług

W tabeli poniżej zaprezentowano cel strategiczny 4 *Aktywne, zaangażowane społeczeństwo i integracja wewnętrzna Gminy* oraz cele operacyjne, których realizacja umożliwi osiągnięcie celu strategicznego.

Tabela. Cel strategiczny 4 oraz cele operacyjne

Aktywne, zaangażowane społeczeństwo i integracja wewnętrzna Gminy		
Zaangażowane społeczeństwo na rzecz rozwoju Gminy	Promocja działań lokalnych liderów, ngo	Wdrożenie nowoczesnych metod zarządzania Gminą

Przedstawione cele szczegółowe będą realizowane w oparciu o działania warunkujące realizację zarówno celów operacyjnych, jak i celów strategicznych niniejszego dokumentu.

6.1.Kierunki działań w celach operacyjnych

Cele operacyjne opisano w dwóch częściach. W pierwszej z nich wskazano uzasadnienie wyróżnienia celów i efekty, jakie są oczekiwane, w drugiej zaś wymieniono kierunki działań.

CEL OPERACYJNY 1.1. POPRAWA JAKOŚCI DRÓG NA OBSZARZE GMINY MIŁOMŁYN ORAZ BUDOWA NOWYCH DRÓG

Jednym z podstawowych warunków rozwoju Gminy Miłomłyn jest dostępność komunikacyjna zarówno wewnętrzna jak i zewnętrzna. Drogi o niskim standardzie nie będą zachęcać potencjalnych inwestorów, turystów oraz mieszkańców do podróżowania do Miłomłyna.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Inwestycje drogowe – Gmina, której zależy na rozwoju powinna posiadać dobre połączenia komunikacyjne, umożliwiające szybki i bezpieczny dojazd do głównych dróg wojewódzkich i krajowych. Biznes, turyści, mieszkańcy gminy oczekują sprawnego systemu komunikacyjnego. Komunikacja drogowa jest dużym problemem Gminy, który uniemożliwia z jednej strony zintegrowanie wewnętrzne Gminy, a z drugiej pełne otwarcie na otoczenie zewnętrzne.

Urząd Miasta i Gminy będzie podejmował działania zmierzające do realizacji projektów poprawiających komunikację w ramach powiatu ostródzkiego. Lokalna infrastruktura drogowa, która obsługuje lokalny ruch pasażerski i towarowy na drogach gminnych będzie remontowana wg. potrzeb i możliwości finansowych Gminy.

Budowa oświetlenia ulicznego - Działanie to realizowane będzie samodzielnie jak i w powiązaniu z inwestycjami drogowymi. Inwestycje drogowe powinny być realizowana komplementarnie w powiązaniu do budowy oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Miłomłyn, gdyż umożliwi to obniżyć koszty inwestycji.

CEL OPERACYJNY 1.2. POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ NA TERENIE GMINY MIŁOMŁYN

Istotnym warunkiem rozwoju Gminy Miłomłyn jest dobra i dostępna infrastruktura techniczna. Jej niska jakość lub brak mogą zniechęcać potencjalnych inwestorów, turystów oraz mieszkańców do podróżowania do Miłomłyna.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Budowa sieci wodno-kanalizacyjnych wraz z rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków, stacji uzdatniania wody i przepompowni ścieków – z przedstawionych w diagnozie danych wynika, że nie wszyscy mieszkańcy Gminy mają dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej oraz nie oddają ścieków do oczyszczalni.

W przypadku Gminy, której cele rozwojowe oparte są na funkcji uzdrowiskowej, działania zmierzające do poprawy infrastruktury technicznej służącej ochronie środowiska powinny być obowiązkowo realizowane i traktowane w planach budżetowych priorytetowo, w tym:

- rozbudowa oczyszczalni ścieków w Miłomłynie;
- modernizacja stacji uzdatniania wody w Miłomłynie;
- rozbudowa stacji uzdatniania wody w Majdanach Wielkich;
- rozbudowa gminnej sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Miłomłynie na ul. Sportowej, Tęczowej, Kwiatów Polnych, Zielonej, Spacerowej i Topolowej;
- rozbudowa gminnej sieci wodno-kanalizacyjnej przy ulicy Zatokowej i terenów strefy A uzdrowiskowej w miejscowości Miłomłyn;
- modernizacja przepompowni ścieków na terenie gminy Miłomłyn w miejscowości: Miłomłyn, Winiec i Majdany Małe,
- Rozbudowa gminnej sieci wodociągowej Miłomłyn - Malinnik wraz z montażem systemu dezynfekcji wody w stacjach uzdatniania wody w Majdanach Wielkich i w Bynowie.

Budowa cmentarza – na terenie Gminy Miłomłyn istnieje pilna potrzeba budowy nowego cmentarza komunalnego. Stary cmentarz nie spełnia swoich funkcji a jego powierzchnia uniemożliwia zapewnienie pochówku zmarłym.

CEL OPERACYJNY 1.3. UZBRAJANIE ATRAKCYJNYCH TERENÓW POD INWESTYCJE

Jednym z podstawowych warunków rozwoju potencjału gospodarczego są przygotowane tereny pod inwestycje, wyposażone w pełną infrastrukturę komunalną. Dlatego też działania tego typu należy potraktować priorytetowo. Istotnym elementem uzbrojenia terenów inwestycyjnych może być współpraca z zainteresowanymi inwestorami w ramach PPP.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Kreowanie zrównoważonej polityki przestrzennej- zapewnienie przejrzystej polityki przestrzennej, z jasno określonym przeznaczeniem terenów, jest niezbędnym wymogiem przemyślanego lokowania inwestycji na terenie Gminy. Przyczynia się tym samym do zapobiegania konfliktom społecznym oraz do zachowania walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy.

Uzbrojenie terenów w strefie uzdrowiskowej – zapewnienie obszaru inwestycyjnego przeznaczonego pod uzdrowisko jest warunkiem koniecznym do pozyskania strategicznego inwestora dla tej inwestycji. W ramach działań należy kompleksowo uzbroić teren. Podniesie to atrakcyjność i wartość tego obszaru.

CEL OPERACYJNY 1.4. POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ NA OBSZARZE GMINY MIŁOMŁYN

Cele obejmują następujące kierunki działań:

Stworzenie systemu tras rowerowych, pieszych – realizacja inwestycji drogowych powinna być powiązana z poszerzaniem długości tras rowerowych i pieszych. Miłomłyn chcąc rozwijać turystykę, jako jeden z filarów rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy, powinien nieustannie rozwijać trasy rowerowe i piesze, gdyż stanowi to jedną z atrakcji Gminy.

Budowa amfiteatru w Miłomłynie- w Miłomłynie brakuje miejsca, w którym odbywać się mogą imprezy plenerowe dla większej liczby osób. Budowa amfiteatru pozwoli na organizację imprez, koncertów dla mieszkańców, turystów itp.

Budowa ekomariny i plaży w Miłomłynie - z uwagi na położenie Miłomłyna oraz rozwój funkcji uzdrowiskowej w Gminie należy uzupełnić infrastrukturę turystyczną o ekomarinę dla jachtów, kajaków i innego sprzętu pływającego, w której będzie można przycumować jacht, zostawić nieczystości a także skorzystać z plaży.

Rewitalizacja centrum Miłomłyna – rewitalizacja centrum Miłomłyna jest istotna z uwagi na poprawę wizerunku Miasta. Realizację tych działań należy rozpocząć od stworzenia kompleksowego planu rewitalizacji centrum Miłomłyna. W ramach tych działań należy poprawić infrastrukturę techniczną, w tym także drogową. Realizując działania rewitalizacyjne

należy pamiętać o rewitalizacji społecznej skierowanej do mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Brak działań „miękkich" wpłynie negatywnie na zmniejszenie efektów rewitalizacji.

CEL OPERACYJNY 1.5. DOBRA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Wzrost jakości i dostępności opieki zdrowotnej– w ramach działania należy przeprowadzić działania mające na celu zwiększenie dostępności usług medycznych i podniesienie standardu świadczeń zdrowotnych. Istotnym elementem opieki zdrowotnej są programy z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

Stworzenie warunków do opieki nad osobami starszymi – w ramach działania należy stworzyć warunki do opieki nad osobami starszymi. Z uwagi na wzrost liczby seniorów Gmina powinna zapewnić mieszkańcom Gminy odpowiednie warunki do życia, spędzania czasu wolnego i opieki zdrowotnej. Z uwagi na funkcję uzdrowiskową osoby starsze przy dobrze przygotowanej infrastrukturze mogą być ważnymi klientami uzdrowiska, którzy korzystać będą z usług oferowanych przez uzdrowisko jak i Gminę Miłomłyn.

CEL OPERACYJNY 2.1. UTWORZENIE I UZBROJENIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH W OBSZARZE UZDROWISKOWYM

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Stworzenie strefy uzdrowiskowej w Miłomłynie – strefa uzdrowiskowa, a następnie uzdrowisko jest dużą szansą na rozwój Gminy. Władze lokalne powinny dołożyć wszelkich starań do utworzenia uzdrowiska a następnie uruchomić szeroką akcję informacyjną, promocyjną zachęcającą prywatnych inwestorów do inwestycji w strefie. Brak inwestora strategicznego na wiele lat zaprzepaści szanse na szybki rozwój strefy, a tym samym Miłomłyna. Bez środków zewnętrznych Gmina sama nie podoła trudowi budowy uzdrowiska.

Uzbrojenie terenów w strefie uzdrowiskowej–w ramach zadania należy opracować plan zagospodarowania przestrzennego obszaru, wykonać projekty budowlane na uzbrojenie terenu a następnie pozyskać środki zewnętrzne na realizację inwestycji. Istotnym elementem tego działania muszą być badania geologiczne w postaci odwiertów potwierdzające właściwości lecznicze zasobów naturalnych w strefie uzdrowiskowej. W przypadku braku środków zewnętrznych w kolejnym okresie programowania UE na uzbrojenie terenów inwestycyjnych, inwestycję tą będzie można wykonać poprzez powołaną do tego celu spółkę komunalną, która będzie mogła zrealizować inwestycję z kredytu lub w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

CEL OPERACYJNY 2.2. AKTYWIZACJA DZIAŁAŃ SAMORZĄDU GMINNEGO ORAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA RZECZ PROMOCJI TURYSTYKI

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Samoorganizacja branży turystycznej – przedstawiciele branży turystycznej w trakcie warsztatów strategicznych wyrazili potrzebę integracji środowiska oraz jej samoorganizacji. Działania te mają przyczynić się do poprawy oferty turystycznej oraz stworzenia komplementarnych produktów turystycznych oferowanych na terenie Gminy Miłomłyn. Obecnie przedsiębiorcy działają indywidualnie, bez porozumienia. Wspólne działanie zapewni synergię i poprawi efektywności prowadzonych działań. Należy rozważyć powołanie Forum Turystyki - zespół lokalnych ekspertów, miłośników regionu, biznesmenów - opracowywanie programów służących rozwojowi turystyki w Gminie.

Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej – lokalne produkty turystyczne- w ramach działania należy wykonać następujące etapy:

- Przygotowanie analiz eksperckich (audyt otoczenia, analiza zasobów, ocena dotychczasowych strategii działań);
- Przygotowanie cyklu spotkań warsztatowych w celu wydyskutowania pożądanego wizerunku Miłomłyna jako obszaru atrakcyjnego turystycznie, określenie priorytetów i przygotowanie planów działań;
- Opracowanie dokumentu kierunkowego dotyczącego rozwoju turystyki dla Gminy Miłomłyn;
- Przygotowanie oferty turystycznej.

Urozmaicenie bazy rekreacyjno-wypoczynkowej– wzrost aktywności mieszkańców wiąże się z uprawianiem rozmaitych form rekreacji i wypoczynku, w tym różnych sportów. W związku z tym, koniecznym jest podjęcie działań inwestycyjnych oraz organizacyjnych zapewniających dostępność urozmaiconej oferty wszystkim mieszkańcom, niezależnie od miejsca zamieszkania na terenie Gminy. Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców przyczyni się do polepszenia stanu zdrowia społeczności lokalnej. Obecna baza rekreacyjno-sportowa na terenie Gminy Miłomłyn jest niewystraczająca i mało atrakcyjna. Baza ta w ograniczonym stopniu zaspokaja potrzeby mieszkańców. W ramach działania powinno się kontynuować budowę ścieżek rowerowych, pieszych, wodnych, zbudować ekomarinę oraz plażę a także stworzenie parku rekreacyjnego, tężni, pijalni. W samym mieście brakuje miejsc, w których można odpocząć – w ramach działań rewitalizacyjnych należy zaplanować utworzenie obszarów zielonych w mieście. W ramach urozmaicenia bazy rekreacyjno-wypoczynkowej należy wykonać adaptację istniejących budynków na cele turystyczne.

Stworzenie oferty wypoczynku dla osób starszych –z uwagi na otwarcie Miłomłyna na osoby starsze, które mają być klientami uzdrowiska a także na usługi dla osób starszych poza uzdrowiskiem, konieczne jest zapewnienie infrastruktury społecznej niezbędnej dla osób starszych (CEL OPERACYJNY 1.4. DOBRA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA, zadanie Stworzenie warunków do opieki nad osobami starszymi).W Miłomłynie i jego otoczeniu musi powstać oferta wypoczynku dostosowana do potrzeb i możliwości osób starszych. Stworzenie kompleksowej oferty dedykowanej osobom starszym umożliwi Miłomłynowi pozyskanie inwestorów zainteresowanych stworzeniem domów opieki nad osobami starszymi itp.

CEL OPERACYJNY 2.3.PROMOCJA TURYSTYCZNA GMINY MIŁOMŁYN

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Promocja turystyczna Gminy – w ramach zadania należy stworzyć strategię promocji Miłomłyna a następnie wdrożyć założone w niej działania. Istotnym elementem będzie aktywizacja działań Urzędu w zakresie promocji turystycznej. Najbardziej efektywnym kanałem promocji jest dobrze przygotowana, czytelna strona internetowa urzędu, która prezentuje ofertę turystyczną i zachęca turystów do odwiedzenia Miłomłyna.

CEL OPERACYJNY 3.1. PROMOCJA GOSPODARCZA GMINY MIŁOMŁYN

Gmina Miłomłyn wymaga wysokiej aktywności promocyjnej ukierunkowanej na cele, jakimi powinny być: wzrost inwestycji zewnętrznych (kapitał krajowy i zagraniczny) oraz wzrost liczby turystów.

Ze względu na swoje położenie oraz relacje gospodarcze, promocja biznesowa powinna być ukierunkowana na rynek Rosyjski (Obwód Kaliningradzki FR), Elbląg, Ostródę. Promocja gospodarcza będzie wykorzystywać miejscowe, indywidualne i niespotykane gdzie indziej zasoby środowiskowe. Pozwoli to na prowadzenie aktywnej polityki kierunkowego pozyskiwania kapitału zewnętrznego.

W ramach tego celu przewidywane są następujące kierunki działań:

Promocja gospodarcza na rynkach krajowych i zagranicznych - Urząd Miasta i Gminy będzie rozwijał działalność promocyjną (m.in. poprzez szerokie zastosowanie technologii komunikacyjno-informacyjnych), koncentrując swoją uwagę na instrumentach promocji wykorzystujących bezpośrednie kontakty z potencjalnymi inwestorami. Urząd będzie uczestniczył w istotnych targach inwestycyjnych.

Rozwój współpracy z Centrum Obsługi Inwestora - Urząd Miasta i Gminy będzie kontynuował współpracę z COI, a także innymi instytucjami mogącymi przyczynić się do większego zainteresowania Miłomłynem. Gmina nawiąże stałe kontakty z najważniejszymi instytucjami promującymi biznes Województwa Warmińsko-Mazurskiego, których celem będzie jak najlepsza informacja o możliwościach inwestycyjnych w mieście, ale także wykorzystanie potencjału gospodarczego i edukacyjnego dla poszerzenia możliwości inwestycyjnych w całym województwie.

Przygotowanie strategii promocji Miłomłyna – stworzony dokument powinien kłaść duży nacisk na promocję gospodarczą i turystyczną Gminy i Miasta Miłomłyn, a także przyczynić się do budowy jego marki.

CEL OPERACYJNY 3.2. STWORZONY SYSTEM WSPIERAJĄCY ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I RYNKU USŁUG

Rozwój przedsiębiorczości może być wspierany poprzez stosowanie kilku ważnych instrumentów, które są w gestii samorządu lokalnego. Należą do nich inwestycje infrastrukturalne, instrumenty podatkowe, jak i działania miękkie. Miłomłyn potrzebuje wciąż prac w zakresie budowania dobrego klimatu dla przedsiębiorców.

W ramach tego celu przewidywane są następujące kierunki działań:

Stworzenie systemu zachęt i udogodnień dla przedsiębiorców – Gmina Miłomłyn stworzy przejrzysty system zachęt podatkowych dla przedsiębiorców, którego celem będzie złagodzenie trudniejszych, w porównaniu z konkurencją, warunków prowadzenia działalności gospodarczej w oddaleniu od głównych centrów gospodarczych. Należy rozważyć powołanie podległej bezpośrednio Burmistrzowi komórki promocji inwestycji i rozwoju gospodarczego - pełnomocnictwo do oficjalnego reprezentowania Gminy przed inwestorami, odpowiedzialność za pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych;

Edukacja w zakresie przedsiębiorczości i kreatywności młodzieży z terenu Gminy –w ramach zadania realizowane będą programy edukacyjnych w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości;

Powołanie rady gospodarczej - Urząd Miasta i Gminy będzie aktywizował i moderował dyskusję z przedstawicieli MSP. Celem współpracy będzie lepsze zrozumienie środowisk biznesowych i administracji, a także poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w mieście.

CEL OPERACYJNY 4.1. ZAANGAŻOWANE SPOŁECZEŃSTWO NA RZECZ ROZWOJU GMINY

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Aktywizacja społeczności lokalnej i wzmacnianie kapitału społecznego - Wysokiej jakości kapitał społeczny kojarzony jest najczęściej z umiejętnością rozwiązywania problemów i podejmowania działań we współpracy z innymi. Współpraca oparta na zaufaniu jest ważna zarówno w wymiarze gospodarczym jak i społecznym. Urząd powinien wspierać aktywność organizacji pozarządowych oraz rozwój partycypacji społecznej. Urząd Miasta będzie wspierał działalność organizacji pozarządowych, ale także liderów i grup liderów lokalnych ukierunkowaną na współpracę różnych środowisk oraz różnych partnerów. Jednocześnie rozwijać należy ideę partycypacji społecznej, zarówno w sferze zachęcania społeczności lokalnej do aktywnego rozwiązywania problemów lokalnych.

Należy kontynuować działania skierowane do różnych grup społecznych (z naciskiem na dzieci, młodzież i osoby starsze). Ważne są przede wszystkim działania/projekty pobudzające aktywność, budujące ofertę spędzania wolnego czasu. Organizacją tego typu działań/projektów powinny zająć się organizacje pozarządowe, szkoły, przedszkola, świetlice środowiskowe we współpracy z Urzędem Miasta i Gminy.

Rozwój świetlic wiejskich – świetlice wiejskie są istotnym elementem aktywizacji środowisk lokalnych. Na terenie Gminy Miłomłyn funkcjonuje kilka świetlic. Należy rozważyć powołanie kolejnych świetlic wiejskich w miejscowościach, w których mieszka odpowiednia liczba mieszkańców i w takich, które są zainteresowane aktywnym uczestnictwem w ich funkcjonowaniu. Świetlice wiejskie to program, oferta nie budynek i o tym należy pamiętać. Brak atrakcyjnej oferty wpłynie negatywnie na zainteresowanie mieszkańców korzystaniem z ich oferty.

CEL OPERACYJNY 4.2. PROMOCJA DZIAŁAŃ LOKALNYCH LIDERÓW, NGO

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Kształcenie liderów lokalnych – bezpośrednim realizatorem tego zadania nie jest UMIG w Miłomłynie. W ramach dostępnych środków na szkolenia z UE należy stworzyć program kształcenia liderów lokalnych. Sprawni liderzy, skuteczne organizacje pozarządowe muszą być dobrze przygotowane do codziennej pracy. Zapewnić im to mogą szkolenia, staże w innych organizacjach. Zadanie to powinno być realizowane przez duże organizacje pozarządowe o uznanej renomie, które działają skutecznie od wielu lat.

Promocja działań lokalnych liderów, organizacji pozarządowych - Wymiana doświadczeń, dobrych praktyk, pozytywne przykłady działania, wzajemna pomoc pozwoli uaktywnić wiele inicjatyw lokalnych. Na terenie Miłomłyna funkcjonuje zaledwie kilka prężnie działających

organizacji pozarządowych. Jest do zdecydowanie zbyt mała liczba. Warto rozważyć promowanie działań lokalnych liderów, ngo poprzez publikację na stronie www urzędu informacji o ich działalności, a także uruchomienie, przez UMiG w Miłomłynie, konkursu na najlepszą inicjatywę lokalną.

CEL OPERACYJNY 4.3. WDROŻENIE NOWOCZESNYCH METOD ZARZĄDZANIA GMINĄ -otwarcie Urzędu Miasta i Gminy na nowe rozwiązania z zakresu zarządzania, bazujące na przepływie informacji pomiędzy mieszkańcami, biznesem, społeczeństwem a Urzędem wpłynie na osiągnięcie wzajemnego zrozumienia, co przyczyni się do lepszego zaspokojenia potrzeb.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Usprawnienie systemu komunikacji w Gminie – między władzą samorządową a mieszkańcami – w ramach zadania powinno się wdrożyć mechanizmy konsultacji społecznych w zakresie istotnych dla mieszkańców spraw. Można zastosować do tego platformy internetowe dedykowane konsultacjom społecznym.

Wprowadzenie standardów obsługi interesantów w Urzędzie Miasta i Gminy – Urząd, chcąc pozyskać inwestorów a także otworzyć się na turystów, powinien wprowadzić nowoczesne standardy obsługi interesantów. Warto rozważyć wyodrębnienie komórki odpowiedzialnej za obsługę inwestorów i promocję Gminy Miłomłyn, a także uruchomienie punktu obsługi klienta w urzędzie.

7. Zgodność ze strategicznymi dokumentami

7.1. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020:Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) wyznacza cele polityki regionalnej wobec poszczególnych terytoriów w kraju, w tym w szczególności obszarów miejskich i wiejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

W części określającej priorytety polityki regionalnej do roku 2020 określono trzy cele:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów;
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych;
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Układ celów KSRR odzwierciedla podstawowe obszary oddziaływania KSRR do 2020 roku i tworzy triadę: konkurencyjność-spójność-sprawność.

W KSRR określono dla 3 celów kierunki działania dla obszarów wiejskich.

Tabela. Cele i działania KSRR dla obszarów wiejskich

Cel	OBSZARY WIEJSKIE
Cel 1 **KONKURENCYJNOŚĆ**	1. Tworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami – włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe 2. Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich 3. Zwiększanie wykorzystania zasobów ludzkich – zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej (w tym wahadłowej) 4. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego 5. Rozwój miast powiatowych – lokalnych ośrodków rozwoju 6. Tworzenie warunków do zwiększania inwestycji pozarolniczych 7. Rozwój lokalny dla poprawy jakości życia, atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej
Cel 2 **SPÓJNOŚĆ**	1. Zapóźnione obszary wiejskie - restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna 2. Poprawianie dostępu do usług publicznych i ich jakości 3. Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usługi 4. Przeciwdziałanie wykluczeniu z procesów rozwojowych obszarów skrajnie peryferyjnych 5. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna
Cel 3 **SPRAWNOŚĆ**	1. Wzmacnianie strategicznego podejścia na wszystkich szczeblach 2. Lepsze ukierunkowanie terytorialne środków publicznych 3. Mechanizmy koordynacyjne, w tym zarządzanie wieloszczeblowe 4. Budowanie kapitału społecznego przez sieci współpracy miedzy aktorami polityki regionalnej

Źródło: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Założone w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2014-2020 cele wpisują się w kierunki wyznaczone w KSRR.

7.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego

W planie wyodrębniono kilka stref polityki przestrzennej. Miłomłyn należy do elbląskiej strefy polityki przestrzennej. Lokalnymi ośrodkiem rozwoju jest m.in. Miłomłyn. Wymaga one pilnych działań aktywizujących w sferach gospodarczej i społecznej. Zlokalizowane w tych ośrodkach urządzenia usługowe o znaczeniu lokalnym wymagają modernizacji lub rozbudowy.

Zgodnie z zapisami planu kierunki rozwoju przestrzennego powinny zmierzać do rozwoju wielofunkcyjnego, co oznacza rozwój równorzędny wielu funkcji gospodarczych, takich jak: rolnictwo, turystyka, agroturystyka, uzdrowiska, przemysł, leśnictwo, rybactwo oraz instytucji wspierania przedsiębiorczości.

W elbląskiej strefie polityki przestrzennej zarysowują się następujące obszary problemowe, które określają kierunki polityki przestrzennej:

- Powiat Ostródzki, Iławski i Elbląski, ze szlakiem wodnym Kanału Elbląskiego, wymagają programów wsparcia w zakresie rozwoju infrastruktury usługowej związanej z zagospodarowaniem turystycznym i wypromowaniem kanału oraz zabezpieczeniem konserwatorskim tego unikalnego zabytku technicznego w skali światowej;
- Powiaty Elbląski, Iławski i Ostródzki, z przebiegiem przez ich obszar istniejących i projektowanych dróg szybkiego ruchu, wymagają programów wsparcia związanych z realizacją tych dróg.

7.3. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2014-2020 wpisuje się w cele strategii regionalnej i będzie je realizować.

W ramach prac nad strategią wyznaczono Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) odzwierciedlające potencjały i problemy rozwojowe w układzie terytorialnym, które będą przedmiotem zainteresowania Strategii. OSI dotyczą zarówno obszarów o szczególnym potencjale rozwojowym, jak i tych, które wymagają troski ze względu na występujące zapóźnienia. W toku prac nad Strategią wyróżniono 9 takich obszarów:

1. Tygrys warmińsko-mazurski;
2. Aglomeracja Olsztyna;
3. Ośrodki subregionalne;
4. Nowoczesna wieś;
5. Obszary peryferyzacji społeczno-gospodarczej;
6. Obszary o słabym dostępie do usług publicznych;
7. Obszary przygraniczne;
8. Obszary wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji;
9. Obszary o ekstremalnie niskiej dostępności komunikacyjnej.

Miłomłyn wpisuje się w następujące OSI:

Tygrys warmińsko-mazurski – wyznaczony wokół głównych dróg województwa, tj. drogi nr 16 i nr S 7. Strategia zakłada w tym zakresie dynamizację procesów gospodarczych, powiązań sieciowych, innowacyjności, a co za tym idzie również atrakcyjności inwestycyjnej i jakości życia. Ważnym elementem zwiększającym możliwości rozwojowe „tygrysa" będzie wzrost kooperacji w układach krajowych i międzynarodowych.

Rysunek. **Tygrys warmińsko-mazurski**

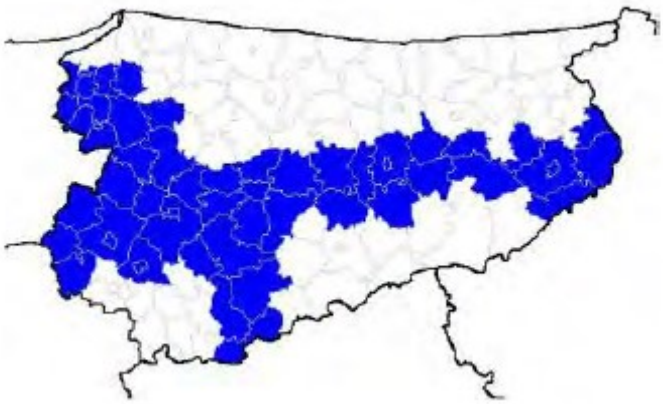

Źródło: Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

Oczekiwane efekty interwencji: dynamizacja procesów gospodarczych, rozwój współpracy sieciowej – w tym w zakresie innowacyjności, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej, wzrost jakości życia, wzrost kooperacji krajowej i międzynarodowej.

Nowoczesna wieś– kryterium wyboru obszaru: waloryzacja przestrzeni województwa ze względu na kierunki rozwoju rolnictwa dokonana przez Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie. Waloryzacja ta uwzględnia zarówno możliwości wielofunkcyjnego rozwoju rolnictwa, w tym ekologicznego (typ A), jak i kierunek intensywnego rozwoju rolnictwa pokrywającego się z najlepszymi parametrami rolniczej przestrzeni produkcyjnej (typ B).

Uzasadnienie strategicznej interwencji: Wzrost konkurencyjności obszarów oferujących najlepsze warunki dla produkcji żywności wysokiej jakości oraz wzrostu produktywności produkcji rolniczej.

Oczekiwane efekty interwencji: wzrost specjalizacji w zakresie produkcji żywności wysokiej jakości bazującej na regionalnych zasobach przyrodniczych, wspierającej poziom dochodów mieszkańców regionu; wzrost współpracy biznesowej, a także aktywności promocyjnej i targowej; wzrost przedsiębiorczości.

Rysunek. OSI – Nowoczesna wieś

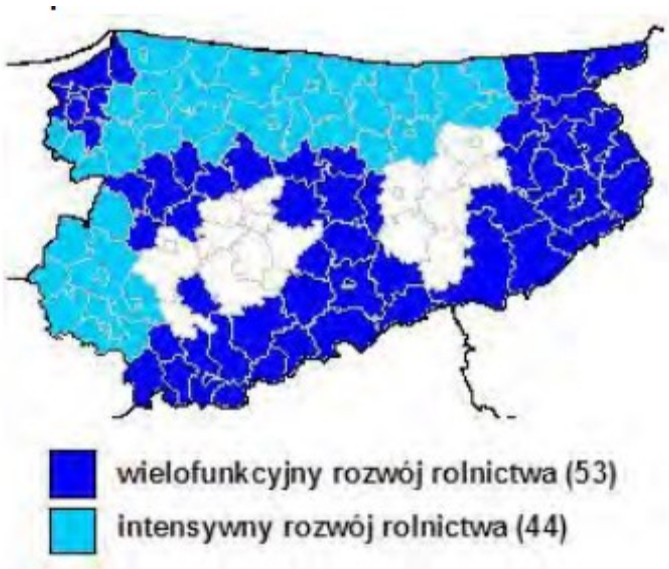

Źródło: Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

Cel główny Strategii województwa brzmi: **Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy** przy czym:

- **spójność ekonomiczna** oznacza wzrost gospodarczy umożliwiający osiągnięcie i utrzymanie przez województwo udziału własnego w produkcie krajowym brutto na poziomie co najmniej 3%;
- **spójność przestrzenna** to włączenie się województwa (formalne i jakościowe) do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce oraz w transeuropejską siecią korytarzy transportowych;
- **spójność społeczna** rozumiana jest jako tworzenie miejsc pracy i wzrost przedsiębiorczości (oferta nowych miejsc pracy skierowana zostanie przede wszystkim do ludzi młodych z uwagi na ich naturalną aktywność, mobilność, otwartość na zdobywanie nowych kwalifikacji), a także poprawę warunków życia ludności (w szczególności dostępu do usług publicznych) zbliżającą do standardów życia występujących w Unii Europejskiej.

Cele strategiczne wynikają z przyjętych trzech priorytetów i uwzględniają fakt występowania zależności między nimi. Dlatego sformułowano 4 cele strategiczne:

- **wzrost konkurencyjności gospodarki**, który zawiera najważniejsze zagadnienia na styku gospodarka – społeczeństwo (cel strategiczny 1);
- **wzrost aktywności społecznej** – zawiera cele operacyjne ze sfery społeczeństwo – sieci (cel strategiczny 2);

- **wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych** – ukierunkowanych głównie na sferę gospodarczą, dlatego znajduje się na styku gospodarki i nowoczesnych sieci (cel strategiczny 3);
- **nowoczesna infrastruktura rozwoju** – ten cel najsilniej wpływa na realizację wszystkich pozostałych celów strategicznych, dlatego umieszczony jest w centralnej części układu celów (cel strategiczny 4).

7.4. Strategia Rozwoju Powiatu Ostródzkiego do roku 2015

Cele zawarte w strategii Miłomłyna wpisują się w cele strategiczne Powiatu Ostródzkiego. Są to:

1. **Rozwój przedsiębiorczości** - W sytuacji Powiatu Ostródzkiego jedną z kluczowych kwestii jest rozwój przedsiębiorczości, a w szczególności przemysłu i usług. Zasadność wytyczenia takiego celu potwierdzają przedstawiciele Komitetu Rozwoju Lokalnego, podkreślając potrzebę tworzenia różnorodnych instrumentów stymulujących rozwój przedsiębiorczości, zarówno o charakterze organizacyjnym, jak i finansowym, np. stworzenie punktu doradczego dysponującego informacjami między innymi na temat źródeł finansowania, czy funduszu poręczeń kredytowych;
2. **Rozwój turystyki i kultury -** Powiat Ostródzki można uznać za atrakcyjny turystycznie. Niezaprzeczalnymi walorami są czyste jeziora, przepływająca przez Ostródę Drwęca - jedna z najczystszych polskich rzek, a przede wszystkim Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich, szlak Kanału Elbląskiego biorący początek właśnie w Ostródzie oraz historyczne miejsce bitwy pod Grunwaldem. Na terenie powiatu usytuowanych jest szereg enklaw przyrodniczych. Wykorzystując te walory oraz podnosząc ich atrakcyjność, np. poprzez tworzenie tras rowerowych, pieszych, szlaków wodnych, małej infrastruktury turystycznej, ma szanse większego rozwoju turystyki na swoim terenie;
3. **Restrukturyzacja i rozwój obszarów wiejskich**- Z uwagi na rolniczy charakter Powiatu, dość znaczny odsetek jego mieszkańców utrzymuje się z produkcji rolnej. Dlatego też, jedną z kluczowych kwestii jest restrukturyzacja obszarów wiejskich. Dlatego też, jako alternatywą dla zatrudnienia w rolnictwie przyjmuje się rozwój przetwórstwa i sektora usług związanego z rolnictwem oraz wspieranie inwestorów, tworzących nowe miejsca pracy poza rolnictwem;
4. **Rozwój infrastruktury technicznej -** W Powiecie Ostródzkim istnieją znaczne potrzeby w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej. W celu poprawy poziomu życia mieszkańców oraz stworzenie lepszych warunków dla ewentualnych przyszłych inwestorów, planuje się naprawę istniejących i budowę nowych dróg, budowę tras rowerowych, rozwiązanie problemu gospodarki odpadami, modernizację wyposażenia szkół, wprowadzenie nowoczesnych form opieki społecznej.

8. System wdrażania i monitorowania

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2014-2020jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji ze społeczeństwem. Wdrożeniu programu towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Ze względu na swój długookresowy charakter wdrażanie założeń Strategii jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych oraz elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

Strategia powstała przy udziale pracowników Urzędu oraz przedstawicieli mieszkańców. Treść niniejszego opracowania była konsultowana z radnymi Gminy, którzy przedstawili zawartość dokumentu osobom zainteresowanym, a także informowali o zasadności sporządzania Strategii w przypadku zamierzeń realizacji inwestycji na terenach wiejskich przy udziale środków Unii Europejskiej. Plan i harmonogram Strategii został skonsultowany, zweryfikowany pod względem możliwości finansowych oraz organizacyjnych Gminy.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o harmonogram ich realizacji zawarty we wcześniejszej części niniejszego dokumentu.

8.1. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Monitorowania wdrażania Strategii oraz jego poszczególnych elementów dokonywać będzie zespól wyznaczony przez władze lokalne.

Do zadań zespołu należy:

1. Wskazanie źródeł finansowania Strategii;
2. Wytyczenie strategicznych, operacyjnych i cząstkowych celów rozwoju Strategii;
3. Nakreślenie planu i harmonogramu prac nad opracowaniem Strategii na swoim pierwszym posiedzeniu;
4. Kontrola procesu wdrażania Strategii i weryfikacja poszczególnych zadań i kierunków działania;
5. Ocena efektów wdrożenia Strategii i finansowych relacji z budżetem Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii powinien odbywać się w sposób ciągły, aby osiągnąć postawione w nim cele. Zaniechanie kontroli realizacji Strategii może spowodować spadek skuteczności i efektywności procesu wdrażania. Będzie się ona odbywać systematycznie (raz w roku) na spotkaniach zespołu.

8.2. Ocena Strategii

Podstawowym warunkiem wiarygodności i skuteczności ewaluacji jest jej niezależność. Ocena Strategii będzie dotyczyć zadań związanych z okresem programowania, tj. lat 2014-2020 oraz dwóch lat po jego zakończeniu. Bieżąca ewaluacja realizacji celów strategicznych będzie się odbywać na posiedzeniach zespołu. Wyniki tej oceny będą przedstawiane Burmistrzowi.

Podstawą oceny Strategii będzie zestaw wskaźników dla każdego celu strategicznego (załącznik nr 1 do Strategii). Pracownicy Zespołu do 31 stycznia każdego roku przygotują raport dotyczący roku poprzedniego. W raporcie tym znajdują się w szczególności informacje o:

- skuteczności - kryterium to pozwala określić czy cele danego projektu (jak i całej Strategii) określone na etapie programowania zostały osiągnięte;
- efektywności - kryterium to porównuje zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji projektu i Strategii z rzeczywistymi osiągnięciami projektu i Strategii na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania;
- użyteczności - kryterium to pozwala ocenić faktyczne efekty projektu i Strategii na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w Strategii potrzeb i problemów.

W raporcie ewaluacyjnym zawarte będą także rekomendacje i proponowane zmiany w Strategii. Strategia będzie aktualizowana uchwałą Rady Miejskiej na podstawie rekomendacji i propozycji zmian zawartych w raporcie ewaluacyjnym. Szczegółowe zasady wprowadzania korekt i aktualizowania Strategii powinna określać specjalna uchwała w sprawie Strategii Rozwoju Gminy Miłomłyn na lata 2014-2020.

8.3. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia oraz realizacji. Partnerzy sektora publicznego mają możliwość zgłaszania zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Oceny zasadności proponowanych zmian dokonuje Rada Miejska.

Ponadto władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Ponadto Gmina Miłomłyn, jako instytucja wdrażająca, zapewnia środki informacyjne i promocyjne w zakresie udzielonej pomocy z funduszy strukturalnych. Wykorzystywane środki informacyjne i promocyjne będą miały na celu przede wszystkim informowanie potencjalnych i faktycznych odbiorców pomocy o możliwościach wsparcia ze strony UE oraz informowanie opinii publicznej o zakresie pomocy unijnej dla poszczególnych projektów i rezultatach tych działań.

8.4. Zmiany w Strategii

Wobec potencjalnych zmian zarówno w otoczeniu prawnym, gospodarczym, technologicznym jak i społecznym, tak w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej uchwały Rady Miejskiej. W szczególności Strategia może zostać zmieniona bądź uzupełniona na wniosek Rady Miejskiej lub Burmistrza.

Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup, a w szczególności zespołu pracowników Urzędu Miejskiego prowadzących monitoring wdrażania Strategii. Zasadność wprowadzenia proponowanych zmian oceniać będzie Burmistrz. Zmiana działań, o których mowa w Strategii, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie wdrażania niniejszego dokumentu, w szczególności po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.

9. Źródła finansowania

Realizacja Strategii uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów zostanie zabezpieczony wymagany wkład własny w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Instytucją wdrażającą Strategię jest Urząd Miasta i Gminy w Miłomłynie. Urząd, jako instytucja wdrażająca Strategię, odpowiedzialny będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne;
- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Strategii w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawstwem pod kątem terminowości i jakości wywiązania się ze zobowiązania;
- informowanie o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Działania planowane do realizacji w danym roku zostaną uruchomione poprzez zamieszczenie w uchwale budżetowej na dany rok limitu wydatków na nie przeznaczonych. Kolejne uchwały budżetowe będą określały nakłady na poszczególne działania w wysokości umożliwiającej ich terminowe zakończenie.

Zmiana nakładów przeznaczonych na realizację Strategii będzie się odbywać w drodze uchwały Rady Miejskiej zmieniającej treść uchwały podstawowej.

10. Opis konsultacji społecznych

W opracowywaniu niniejszej Strategii udział brali przedstawiciele jednostek administracji oraz innych podmiotów niekomercyjnych:

- Urząd Miasta i Gminy w Miłomłynie;
- Jednostki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy w Miłomłynie;
- Sołtysi;
- Przedstawicieli organizacji pozarządowych;
- Przedsiębiorcy.

Z przedstawicielami powyższych podmiotów przeprowadzono cztery spotkania warsztatowe. Spotkania dotyczyły przede wszystkim diagnozy stanu obecnego oraz kierunków rozwoju Gminy.

Wersja robocza Strategii wraz z prognozą oddziaływania na środowisko została poddana konsultacjom społecznym na terenie Gminy poprzez publikacje na stronie www Urzędu.

Dane, informacje i sugestie zebrane w trakcie warsztatów i spotkań zostały uwzględnione w niniejszej Strategii.

11. Załączniki

1. Wskaźniki realizacji strategii

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii. Wymusza to opracowanie szeregu wskaźników agregujących na poziomie strategicznym wyniki działań podejmowanych na rzecz informatyzacji województwa.

Wskaźniki monitoringowe, stanowiące podstawę oceny stopnia realizacji Strategii, zamieszczone zostały w tabelach poniżej.

Tabela. Wskaźniki dla celu 1: Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, turystyczna i społeczna

Lp.	Wskaźnik	Miara
1	Liczba kilometrów dróg budowanych i modernizowanych w danym roku	km
2	Liczba mieszkańców Gminy Miłomłyn korzystających z sieci kanalizacyjnej	%
3	Liczba mieszkańców Gminy Miłomłyn korzystających z sieci wodociągowej	%
4	Powierzchnia uzbrojonych trenów inwestycyjnych	ha

Tabela. Wskaźniki dla celu 2: Wykorzystany i zwiększony potencjał turystyczny

Lp.	Wskaźnik	Miara
1	Liczba turystów korzystających z noclegów na 1 miejsce noclegowe	Liczba
2	Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców	Liczba
3	Długość ścieżek rowerowych	km

Tabela. Wskaźniki dla celu 3:Rozwój przedsiębiorczości

Lp.	Wskaźnik	Miara
1	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	Liczba
2	Dochody budżetu Gminy z tytułu udziału w podatku od osób prawnych	Liczba
3	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowana w danym roku na 1000 mieszkańców	Liczba
4	Udział liczby podmiotów zarejestrowanych w danym roku w Mieście i Gminie Miłomłyn w ogóle podmiotów zarejestrowanych w danym roku w Powiecie Ostródzkim	Liczba

Tabela. Wskaźniki dla celu 4: Aktywne, zaangażowane społeczeństwo i integracja wewnętrzna gminy

Lp.	Wskaźnik	Miara
1	Liczba mieszkańców Gminy zrzeszonych w organizacjach zlokalizowanych na terenie Gminy	Liczba
2	Liczba organizacji zlokalizowanych na terenie Gminy	Liczba
3	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w projektach organizowanych przez instytucje na terenie Gminy	Liczba
4	Liczba projektów i inicjatyw realizowanych przez Urząd Miasta i Gminy i jednostki podległe we współpracy z innymi gminami i instytucjami w kraju i za granicą	Liczba